

Izhaja
v torek, četrtek in
soboto.

Stane mesečno Din 7—
za inozemstvo Din 20—.

Posamezna številka
1 Din.

Račun poštno-čkovnega
zavoda štev. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravljalstvo:
Celje
Strossmayerjeva ulica 1.
pritličje.
Rokopisi se ne vračajo.
Oglaš po tarifu.
Telefon int. štev. 65.

Vesele božične praznike
želi naročnikom, in-
serentom in čitateljem
uredništvo in uprava «Nove dobe».

Delo, mir in svoboda.

Zopet nam zazvonijo božični zvonovi nad domovino. Osem let že uživamo svobodo in mir. Mi, ki smo doživeli strahote vojne narodov, mi vemo dobro ceniti, kaj pomeni mir. Svobodo pa, kdor je ne razume, naj se gre učiti ceniti tja, kjer naši ječe pod tujim jarmom. Ko te dni vsak hiti v svoj domači mir, naj pomisli na zaslužnjene naše ljudi tam za našimi mejami. Naj pogleda tja in se zamisli. In naj ve, da pride dan ko bodo želi vihar oni, ki danes sejejo veter.

Ko v duhu stopimo s Primorja, s Koroškega, iz radgonskega kota ali tam ob Monoštra ob Rabi čez jugoslovenski prag, šele občutimo, kako nas greje lastna streha. Nemirni časi so za nami in sile pekla, ki so nezadovoljne s svobodo, so že tako oslabele, da popuščajo in da jih skoro ne bo več opaziti. Je pa med nami samimi še mnogo nepoštenosti, neiskrenosti in laži, s katero si grenimo življenje.

Krivi preroki vstajajo in govore besede kakor jih prej ni bilo čuti. Trde, da govore in mislijo slovenski, a smisel njihovih besed ni naš. Namen teh besed morda ni tuj, a tuj in sovražen je njih pomen in posledica so slabe. So ljudje, ki vstajajo proti lastnim ljudem ter iščejo stikov in se vežejo z nasprotniki, starimi tisoč let in sovražniki od davnih vekov. Kaka je slepota, nizkotne strasti maženostnih ljudi!

V državi se že vsa leta mnogo govori o sporazumu. Kdo ga pa noče, kdo ga ne pozdravlja, ako je to več kakor gola beseda, s katero se pokriva grda politična kupčija? A mi smo za več kakor za sam gol sporazum. Mi smo za edinstvo naroda, bratsko razumevanje in demokrasko svobodo. To bi dalo nam krepko zavest, domovini pa moč in veličino.

Sergij Normanski (Sigma):
Akteja.

Novi gost je pritegnil nase gospodarično pazljivost. Okoristil sem se s tem in se odstranil. Začel sem ogledovati redkosti, ki so me obkrožale. Email z znakom Luce della Robbia in fajanse Bernarda Palisija so visele ob straneh sijajnega šlema, morion, v obliki kovane pozlačene satirske maske.

Takega bisera ne premore niti naš arzenal v Carskem selu — sem dejal Louisanu.

Verjamem, mi je odgovoril — ta morion je ukraden iz madridske Armieria Real. Monteleonova je kondotijerka v oblasti umetnosti in znanosti, kakor je bil Libris kondotijer v bibliofilstvu. Opozarjam Vas samo na ta liher catenatus, znameniti molitvenik z miniaturo Izraela van Mekenena. Ukraden je iz zakladnice cerkve sv. Petra v Rimu nalašč za grofično zbirko — je dodal, kazoč na odprt folijant, pritrjen z zarjavlimi verižicami ob starodaven rezljan klečalnik. V senc, na sredi zidu je stal majhen asirski žrtvenik. Ogledavajuč ga se spomnim Berozovega opisa. Pogledal sem v udobino, kjer je bil mali žrtvenik postavljen med krilate leve, in sem mislil, da bom našel tu idole Istare ali Merodaha. A na oltarju je ležala blesčeča bela lobanja, porogljivo se režeča s svojimi belimi zobmi, še bolj vidno pred črno zavoso, izvezeno z zlatimi zvezdami in klinopisi.

Sedaj nam zopet zazvonijo božični zvonovi in njih glas vlije narodu vsaj za trenutek mira v dušo. Tak mir je dobrodejen in potreben. Potreben je za globoko razmišljanje. Potreben za preudarek in dobre naklepe in za načrte za novo, boljše in bolj uspešno delo. Kajti brez smotrenega dela ni brezskrbnega miru v svobodi.

Zato hočemo užiti brezskrbni božični mir, da se utrdimo za nadaljno delo. S tem namenom iskreno želimo vsem našim prijateljem in znancem: Vesel in srečen Božič!

Ivan Rebek:

Državna obrtna banka.

Na dan 12. t. m. so bile sklicale vse celjske obrtne zadrage shod, na katerem je poročal o novi Državni obrtni banki odposlanec Trgovske obrtne zbornice g. dr. Pless.

G. dr. Pless je podal jasno sliko o ustroju te banke, katero poročilo je vzelo obrtništvo z zadovoljstvom na znanje, z dobrim uverjenjem, da je to prvi znak vladne uvidevnosti, da mora obrtništvo propasti, ako se mu ne pomaga s cenim kreditom. Glavno, kar se mora povdarjati, je, da mora po zakonu biti ves upravni aparat z nadpolovično večino bodisi pri centrali bodisi pri podružnicah v rokah obrtnikov-delnikarjev. Razume se samo ob sebi, da kdor ne podpiše delnice, tudi ne more priti v upravni odbor. Torej bo tukaj obrtništvo samo sebe ocenjevalo v kreditnih zmoglostih posameznih prosilcev.

Drug istotako viden znak vladne naklonjenosti se mora priznati v tem, da se vlada sama udeleži s 40% glavnice uloženega kapitala, od katerega pa vlada sama ne zahteva nobenih dividend ali obresti, kar sigurno pripomore k cenemu kreditu tega denarnega zavoda. In tretjič je posebne važnosti, da je ta banka davka in pristojbin prosta, dočim morajo vse druge banke plačevati 60 do 80% davka od čistega dobička. Ves ta davek pri tej banki odplača, kar znači, da bo ona lahko dajala cenejši kredit kakor bodi si katerikoli drugi denarni zavod. Glasom zakona je tudi ugotovljeno, da obrtna banka ne sme nikoli več kakor največ

2% višje obresti zahtevati nego Narodna banka; pač pa more po svojem poslovanju imeti nižjo obrestno mero kakor 2% nad mero Narodne banke. Ako ima torej zdaj Narodna banka obrestno mero po 6%, bo mogla Obrtna banka dati obrtnikom kredit po 8%, kar seveda še vedno ni predvojna obrestna mera. Pač pa se more z gotovostjo pričakovati, da bo tudi tisto nizko obrestovanje doseženo, ako bodo obrtniki zadostno podprli zavod s podpisovanjem delnic.

Nekateri, seveda dobro situirani obrtniki trdijo, da se že sedaj dobi kapital po 8% pri naših hranilnicah. Da, res je, da se dobi; ali po 8% obresti dobi le tisti posojilo, ki ima svojo lastno hišo ali kako drugo vredno nepremičnino, na katero se seveda mora hranilnica vknjižiti in to še celo na prvo mesto. Če je pa nepremičnina že z dolgom obložena, se pa po 8% tudi pri naših hranilnicah denar ne more dobiti, ker bi one drugače ne ravnale po svojih pravilih.

Posojilo pri Obrtni banki je torej namenjeno tudi obrtnikom, ki niso ravno posestniki. Ta kredit pa tudi ni namenjen samo za tri mesece, ampak je lahko dolgoročen. Vendar pa je samo za promet, torej za nakup surovin; nikakor pa ne za investicijske svrhe, ko se more kapital v takem slučaju še le po več letih vrniti.

Da se omogoči vsakemu obrtniku delnice kupiti, je določeno, da se lahko plačujejo na mesečne obroke. Pri podpisu delnice mora pač vsak vplačati 20% cene delnice (kolikor jih kupi) in pet dinarjev stroškov za delnico. Plačilo na obroke bo pa gotovo zmogel vsak obrtnik. Če vzame n. pr. tri delnice bo plačal pri podpisu 75 Din in potem skozi tri leta vsak mesec 7 Din, kar gotovo vsak obrtnik zmore.

Neumestno bi torej bilo, se tukaj pasivno držati ter zamuditi ugodni čas, ki se obrtništvu nudi. Da bi se slovensko obrtništvo čim častneje odzvalo temu podpisovanju je na željo posamezne zadrage ali obrtnega društva Trgovsko-obrtna zbornica v Ljubljani pripravljena poslati svojega poročevalca brezplačno organizaciji, ki bi želela nadaljnjih pojasnil. Ako bi pa morda vsled prevečike zaposlenosti v

Obrtni trgovski zbornici ne bilo mogoče povsod poslati poročevalca, izvrši isto nalogo tudi Zveza obrtnih društev v Celju, kamor se naj organizacije obračajo.

Obrtniki! Pregovor pravi: »Ura zamujena ne pride več nobena« in pa »Čas je zlato«. Ker pa imamo časa samo do 15. januarja prihodnjega leta, ne zamudimo prilike, ki je morda nikoli ne bomo več imeli. Delnice se podpisujejo pri Ljubljanski kreditni banki, podružnica v Celju, in Zadrugi gospodarski banki, podružnica v Celju.

Politika.

p DAVIDOVIČ JE VRNIL MANDAT. Gospod Davidovič je kralju vrnil mandat za sestavo vlade, ker mu zadeva ni uspela, dasi je vse poskusil. Veliko pozornost je vzbudil sestanek g. Davidoviča z g. Pribečevićem, ki je bil prvi politični razgovor med obema pravakoma od njunega razkola v l. 1924. Konferenca je trajala tri četrt ure, a razgovor se je sukal ne samo okrog ponudbe za vstop v vlado, temveč okoli drugih važnih stvari, o katerih pa po razgovoru niti Davidovič niti Pribečević nista hotela dati nikakih podrobnih informacij. Novinarji so zaključevali, da gre za ponovno spajanje obeh demokratskih frakcij. Zapuščajoč Narodno skupščino, je g. Pribečević izjavil novinarjem: »Bil sem pri Ljubljani Davidoviču, ki me je vprašal, ali ne bi bil voljan vstopiti v njegovo vlado in pod kojimi pogoji. Odgovoril sem mu, da mi nimamo nič proti njemu in bi vstopili v njegovo vlado, vendar pa ne verjamemo, da bi bilo možno uspešno sodelovanje s strankami, ki jih g. Davidovič poziva v vlado. Smatramo torej, da so nove volitve najboljši izhod iz krize.«

p SEDA J IMA ZOPET UZUNOVIC BESEDO. Ker g. Davidovič ni mogel sestaviti vlade, je vrnil kroni mandat. V sredo pozno zvečer je kralj poveril mandat ponovno gospodu Uzunoviću, tokrat pa s širšim pooblastilom. Uzunovićev mandat se glasi: da poskusi sestaviti vlado, ki bo mogla delati z Narodno skupščino. Ko je bil dopoldne radikalski klub odklonil sodelovanje v vladi, ki bi jo sestavil g. Davidovič, naj mi javi, kje je zdaj ona in kaj dela.

Stirina jst dni je minilo, ko dobim odgovor. Louisane se zahvaljuje mlademu Anacharsisu za simpatije, ki so mu bile posebno drage v eni izmed ur, ko je telo trudno in duh onemogel, kar nas čisto napada v času, ko se vrača pomlad (au retour des pousses — vertes); obenem mi javlja, da bom točno poročilo o Monteleonovi našel v priloženi številki »Figara«.

V »Figaru« sem našel z rdečim barvnikom označene tele vrstice:

»Umetnostni in književni Paris je zadela težka izguba, katere odmev je segel celo v salone Faubourg St. Germaina. Lepotica manj na jutranjih sprehodih v Bois. Grofica Monteleone, najbogatejša in najlepša predstavnica italijanske kolonije, je v nastopu melanholije izvršila samomor. Njena družabnica in prijateljica, cenjena lady Cramford, jo je našla opolnoči v dvorani, ki jo naši umetniki dobro poznajo, s prerezanimi žilami, iz katerih je tekla kri v lobanjo, ki je vedno stala na asirskem oltarju. Niti napor vseh prvih znamenitosti pariške fakultete ji ni mogel več vrniti življenja. Zatrjuje se, da je bila to lobanja njenega pokojnega očeta, kneza Malaterre, ki ga je bila ognjevitno ljubila in ki je padel pri Magenti. — Pogrebne svečanosti bo določil brat pokojničinega moža, grof Giuseppe Monteleone, ki bo prišel danes ali jutri iz Neapla v Paris.«
(Konec. — Prevel E. T.)

Nenavadni predmet me je naravno zelo zanimal in pazljivo sem ogledal lobanjo. To je nedvomno lobanja Evropejca, kar dokazuje čelni kot in zelo obširen možganski prostor, sodeč po drobnih in blesčečih zobeh, ki so bili popolnoma ohranjeni, je bila to lobanja mladega bitja. A mene je posebno iznenadila črna jamicca sredi čela, kakor vžgana z električno iskro.

Čudno — sem rusko rekel na glas — to je Sinjeljnjkova lobanja. Ko so mi te besede bogzna zakaj ušle z usten, sem začutil v zatilju močen živčni udarec in zaslišal za seboj težak vzdih. Obrnil sem se in videl, kako pada nedaleč od mene grofica v nezavest.

Z združenimi močmi smo jo spravili spet k sebi in jo odnesli v spalnico. Ko smo se vrnili v dvorano, smo se vpraševali, kaj je moglo povzročiti to nenavadno omedlevo. Čez nekaj minut je prišla stara lady Crawford, njena dame de compagnie, in nam povedala, da je grofici bolje, da je bil to nastop migrene in da nas grofica prihodnji petek pričakuje k obedu.

O svoji glasni opazki nisem ničesar povedal svojim prijateljem. Ravno tako ne o udarcu, ki sem ga začutil.

Rešil sem zagonetko, kdo je bila grofica Monteleone.

* * *

Zal, v petek nisem mogel obedovati pri grofici. Zbolel sem, imel močno nevrozo, ki mi jo je zdravnik pojasnil kot posledico raznih pretiravanj. Ker se nisem nikdar spuščal v nikaka pre-

tiravanja, sem ga pustil, naj misli, kakor hoče in more in sem samo silno želel, da čim prej ozdravim in čim prej odidem k Monteleonovi. Občutil sem neko nerazložljivo žalost; v domišljiji so se mi venomer prikazovale zagonetne črne oči, angelske, sfingine in volčje. Fini maitre d' hotel Maks me je zaman skušal razvedriti s steklenico starega Château Léouille; sklenil sem, da brez ozira na bolezen odidem takoj prihodnji dan v tajinstveni hall na Carrefour Monceaux.

Brzobjavka, s poročilom, da je v Petrogradu umrl nanaglo moj stric, je odločila drugače. Takoj sem odpotoval v Rusijo, ne da bi imel vsaj toliko časa, da pošljem znancem posetnice z obveznim »p. p. c.«

IV.

Zgodaj pomladi sem — živeč v medvedjem kotu novgorodske gubernije — iz brezposelnosti pregledoval beležnico Sinjeljnjkovo in razvrščal njegove znanstvene opazke, beležke in hipoteze. Bogato gradivo me je čisto prevzelo in bil sem navdušen pronicavosti, ostroumnosti in erudicije te prerane žrtve psihoze. Obenem pa sem z velikim začudenjem opazil, kako v meni raste nek neprijateljski čut do njegovega spomina. Zavidal sem mu. Vse moje misli so šle v Paris, v tajinstveni hall, kjer sem v tako kratkem odlomku časa prodril v skrivnost življenja. Odločil sem se, da pustim vse in poiščem grofico. A najprej sem pisal Louisanu in

ČRNI ANGEL

vič, so se razširile vesti, da stojimo tik pred volilno vlado. Dolga konferenca, ki se je bila prej vršila med Davidovičem in Pribečevićem, je te govorice še ojačila. Politični krogi so pripisovali temu razgovoru šefov obeh strank, ki sta načelno za volitve, poseben pomen. Zatrjevalo se je, da bo g. Davidovič vrnil mandat z motivacijo, da ni mogoče sestaviti delovne vlade ter da se bo izrekel proti temu, da se poskus z radikalnimi politikami ponovi, ker se je že enkrat ponesrečil. Mislilo se je, da bo g. Davidovič zahteval in dobil že sedaj volilni mandat. Na drugi strani so radikali sigurno računali, da bo mandat poverjen g. Trifkoviću, kajti Trifković se je bil pri konzultacijah kot preds. skupščine izjavil za nadaljevanje dela v parlamentu. Ako se dosedanjsima mandatarjema ni posrečilo sestaviti vlade, je morala logično priti vrsta sedaj na predsednika skupščine, da poskusi uresničiti svojo tezo. Tem večje je bilo torej presenečenje, da je krona mandat ponovno poverila g. Uzunoviću.

Celjska kronika.

c SEDEMESESTLETNICA GOSP. IVANA BOVHE. Niti opazili niso prav Celjani, da je pred dnevi praznoval svojo 70-letnico tihi in skromni gospod Ivan Bovha, ravnatelj »Lastnega doma«. G. Bovha je eden onih, ki ne silijo v ospredje; on ni med tistimi, ki so glasni in obračajo pozornost na se. On živi tiho in dela žilavo, ter živi zadovoljno v svojem lastnem prijetnem domu pod Miklavžkim hribom. Teden značaj in vedno zvest svojemu rodu je v avstrijskem Celju marsikako grenko preživel. A ostal je čvrst in zanesljiv. Ohranil se je tudi čil in zdrav, da mu teh let nikdo ne bi prisodil. Celjani želijo simpatičnemu in gibnemu možu še dolgo vrsto zdravih in zadovoljnih let!

c 165-LETNICA OPATIJE V CELJU. V soboto 18. decembra je poteklo 165. let, odkar je bila v Celju dne 18. decembra 1761 ustanovljena pri farni cerkvi sv. Danijela opatija. Službovalo je v teh letih 10 opatov, med katerimi je bil tudi Anton Martin Slomšek, ki pa je zavzemal to častno mesto samo 2 meseca, ker je postal škof lavantinski. Prvi opat je bil dr. Martin Jožef Sumpichler, od 1. januarja leta 1925 pa zavzema kot deseti opat to častno mesto g. Peter Jurak.

c KANDIDATI ZA SREZ CELJE. V srezi Celje so bili za oblastne volitve postavljeni sledeči kandidati: 1. Janko Lesničar, ravnatelj Zadrugne zveze, Celje; 2. Franjo Šmid, geometer, Zavadna pri Celju; 3. Franjo Deržar, tovarniški mojster, Posava-Gomilsko; 4. Franc Klajnšek, pos., gostiln. in pek. mojster, Sv. Jurij ob juž. žel.; 5. Ivan Okorn, pos. in stavb. vodja, Škofja vas; 6. Josip Omladič, kmet in župan, Braslovce. — Namestniki so: 1. Matija Miklavžina, posestnik, Presejce-Braslovce; 2. Martin Kolšek, čevljar, Breg pri Celju; 3. Ivan Srebotnjak, les. trg., Dobrteša vas — Sv. Peter ob Sav.; 4. Franc Piliš, ekonom, Sv. Pavel pri Preboldu; 5. dr. Edvard Šerko, zdravnik, Vransko; 6. Drago Žabkar, železničar v p., Celje. Škrinjica je v tem srezi po vrsti peta.

c POTRJEJENE KANDIDATNE LISTE. Vse pri okrožnem sodišču v Celju vložene kandidatne liste »Napredne fronte« so potrjene.

c SLOVENSTVO NA PRODAJ. Takozvana slovenska ljudska stranka je za oblastne volitve v mestu Mariboru sklenila koalicio z izrecno zastopnico nemškega življa, z nemškim političnim društvom za Slovenijo, kjer kandidira na skupni klerikalno-nemški listi predsednik nemškega političnega društva dr. Mühleisen. To je dalo narodnim ljudem v občinskem svetu povod, da so s svojim pojasnilom in nato z odsotnostjo onemogočili proračunsko sejo. Ne postavljamo trditve, pač pa izrekamo svoje globoko prepričanje, da je klerikalno-radikalno-nemška koalicio dogovorjena tako v Mariboru kakor v Celju tudi že za bodoče občinske volitve.

c BOŽIČNE POČITNICE V ŠO-lino in absolventa moskevkega konservatorija ter njegove soproge Franciške Urbankove, virtuozinje na glasovir in absolventinje praškega konservatorija. Umetniki so se odlikovali s krasnim izvajanjem izbranega programa in so zapustili najboljše vtise.

c PODRUŽNICA SADJARSKEGA IN VRTNARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V CELJU vlnudno vabi vse članе in prijatelje na redni občni zbor, ki se bo vršil na Šentjanžvo, v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 10. uri v gostilniških prostorih Narodnega doma v Celju. Želimo prav obilne udeležbe. — Odbor.

c OBRT IZVOŠČEKOV IN TAKSOMETROV. V Celju je več koncesioniranih avtoizvoščkov, ki se živijo le od svoje majhne obrti. Njihovim skromnim razmeram pa škodujejo zadnji čas na nesocialen način nekateri večji obrtniki in celo trgovci. Pridobili so si za svoja vozila koncesijo ter s tem ogrožajo eksistenco teh malih ljudi. So pa tudi slučajki ko izgleda, da so se nekateri stranke potegovali za podelitev koncesij le, da bi se izognile davku na vozila. Isti namen zasledujejo tudi oni, ki so prijavi pristo obrt avtoizvoščka s sprejemanjem naročil na domu, ker se je izkazalo, da so si stranke izposlovali obrtni list in koncesijo, a obrti ne izvršujejo. Zaradi tega je na mestnem magistratu že izdelan predlog, da so izvoščki in taksometri davščine na vozila prosti le, če živijo izključno ali pa pretežno od obrti izvoščka ali taksometra. Predlog bi se bil moral obravnavati in sprejeti o priliki proračunske debate, do katere pa ni prišlo.

c ZAHVALA. Opoliška celjska občina je naklonila tukajšnji deški okoliški šoli 2000 Din za božičnico. Za ta velikodušen dar se v imenu ubogih učencev prav srčno zahvaljuje šolski upravitelj.

c ZAHVALA. Učiteljski zbor okoliške šole v Celju se posebej toplo zahvaljuje za obilne darove, katere so blage dobrotne in dobrotniki poklonili revni deci, da se je božičnica mogla tako lepo prirediti. Radostne solze otrok naj bodo blagim darovalcem v zadoščenje in plačilo.

c ZANIMIVA VOLITEV OB BOŽIČNICI. Za priložnost razdelitve božičnice na okoliški deški osnovni šoli je bilo določeno, da izpregovori eden učenec v imenu vseh obdarovanih otrok zahvalo dobrim darovalcem. Izbrana sta bila za to učenca Praž in Šerak iz razreda V b, ki bi se morala naučiti deklamacije. To sta storila in potem je šlo za to, kdo teh dveh bo po preskušnji končno izbran za deklamatorja. Bodisi da je bila izbira težka ali pa da g. učitelj kot dober pedagog ni maral povzročiti razburjenosti med mladim občinstvom, je on prepustil žrebu, da odloči o usodi. Vlekli so dve žigici in Šerak je potegnil daljšo, ter bi bil namenjen za deklamatorja. Tu pa vstane ponesrečeni kandidat Praž in zakliče: »Gospod učitelj, tako pa jaz ne pustim. Volitve naj bodo!« — In g. učitelj je, da vidi, kako se razvije mla, da državljanska zadeva, odredil volitev. Volitev z dviganjem rok. Upravičenih voliti je bilo vseh 34 učencev, kajti male šolske kazni nimajo za posledico izgube raznih pravic. Tu pa se je zgodil slučaj, da je volilo Praha 18 tovarišev, Šerak pa je s 15 glasovi pogorel. Glasoval pa ni Praž sam. In ko ga je razrednik opozoril, da lahko voli in se celo sebe samega, če hoče, je to ogorčeno odklonil, češ: »Ne, tega pa ne. Šerak je moj prijatelj!« In oddal je glas kot zmagovalec drugemu prijatelju Podjaveršku, ki sploh ni bil v kombinaciji. — Lep vzgled poštenosti in — moštosti.

c JUBILEJ DELA. Pri mestni občini je uslužben že 40 let kot pometlač cest Štefan Volavšek, ki je doslej ves čas služil marljivo in zvesto. Mestna uprava je hotela v tem redkem slučaju tudi vidno izraziti svoje zadovoljstvo in najlepše priznanje zvestemu in vzornemu delavcu. Župan dr. Hrašovec je v sredo dopoldne v navzočnosti uradnega predstojnika magistratnega svetnika Šubica izročil Štefanu Volavšku s primernim nagovorom majhno darilo, ki mu bo di priboljšek za božične praznike.

c DIJAŠKA KUHINJA je imela te dni svoj občni zbor. To važno društvo praznuje letos 40-letnico svojega obstoja. Iz blagajniškega poročila se posnema, da je Dijaška kuhinja prehranjevala v preteklem poslovnem letu vsak dan 80 do 85 dijakov celjskih srednjih šol. Dijaška kuhinja upravlja tudi premoženje za bodoči celjski Dijaški dom. Fond znaša 190.561 Din 49 p. Po blagajniškem in kratkem tajniškem poročilu je odbor prejel abso-lutorij. Pri volitvah je bil zopet izvoljen celokupni dosedanjí odbor s predsednikom g. prof. Kožuhom, ki vodi marljivo gospodarstvo Dijaške kuhinje.

c CELJSKE BRIVNICE bodo na božični dan, v soboto 25. decembra, ves dan zaprte, v nedeljo 26. t. m. (Štefanovo) pa od pol 8. do 11. dopoldne odprte.

c KONCERT CELJSKIH UMETNIKOV V CELJSKEM DOMU. V nedeljo, dne 19. t. m. je bil v Celjskem domu zadnji koncert profesorja glasbe Stanislava Folberja, virtuozja na vijo-

c ODDAJA GNOJA. Mestna občina celjska odda dražbenim potom gnoj, ki se bo pridelal v upravnem l. 1927. v mestni klavnici. V to svrhu se bo vršila dne 29. decembra 1926 (v sredo) ob 9. uri dopoldne v pisarni mestne klavnice javna dražba, h kateri se interesenti tem potom vabijo.

c SMUŠKI TEČAJ NA POHORJU. Mariborska podružnica SPD priredi za Božič (med katoliškimi in pravoslavni božičnimi prazniki od 24. t. m. do 3. oziroma 9. januarja) redni smuški tečaj za novince in druge pri Mariborski koči, 1080 metrov visoko na Pohorju. Pouk bo brezplačen; tečaj bo vodil g. Rudolf Badjura, referent za turizem iz Ljubljane. Celokupna oskrba (zajutrek, kosilo, večerja in zakurjena soba) za dan in osebo znaša za udeležence tečaja 40 Din. Sneh razmere so zelo ugodne. Novince opozarjamo, naj se pri nabavi smučarske opreme obrnejo na starejše smučarje, da ne bi prinesli s seboj napačne ali nerabne opreme. Najbližji dohod v Mariborsko koč (od juga) je z železniške postaje Hoče (3 ure) ali iz Maribora (3 ure). Priporočamo odhod z jutranjim vlakom. Prijave za udeležence smuškega tečaja sprejema Mariborska podružnica SPG, Maribor.

Reklamne objave.

RBOŽIČNA RAZPRODAJA. Naznanjamo, da se zopet vrši letos velika božična prodaja v vseh oddelkih in prostorih veletrgovine R. Stermecki, Celje, po globoko znižanih cenah.

1331

R REVMATIZEM (zahvalna izjava). G. dr. I. Rahlejevu, Beograd, Kosovska 43. Zelo se Vam zahvaljujem za Vaš lek »Radio Balsamika«, ki me je ozdravil revmatičnih bolečin, ki so me mučile že 18 let. Zato se Vam od vsega srca zahvaljujem in vedno bom, kamorkoli pridem, hvalil Vaš lek. Prosim Vas, da mi za vsak slučaj pošljete še dve steklenici. Vedno Vam ostanem hvaležen Dušan Medak, trgovec, Komim (Dalmacija), 2. marca 1926. — V teh petih letih, odkar se prodaja, je dobilo naše zdravilo Radio Balsamika mnogobrojna priznanja zdravniških avtoritet, ki se o njem izražajo najpovoljnejše, istotako tudi nebrojne zahvalne izjave ozdravljenih bolnikov, ki jih vsak dan dobivamo. Z dobrim glasom in uvaževanjem, ki si jih je pridobilo naše zdravilo, so se okoristila v zadnjem času razna zdravila pod imeni, silnimi našemu. Zato opozarjamo cenjeno občinstvo, da ne zamenja teh zdravil z našim »Radio Balsamika«. — Lek »Radio Balsamika« izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij Radio Balsamika dr. I. Rahlejeva, Beograd, Kosovska ulica 43. parter.

R KAJ PRAVITE NA TO? ako se pogledate v ogledalo in Vam začne Vaš obraz in lasje delati skrbi. Za pravo nego Vaše polti, Vašega obraza in Vaših rok ter za popolno nego las dobite dva preizkušena proizvoda. Poznavalci pravijo: od dobrega najboljši! I. Fellerjeva prava kavkaška Elsa pomada za obraz in kožo čuva mladost in lepoto ter je najmočnejšega delovanja zoper pege, sojedice, nečisto polt, rdece in hrapave roke. Z redovito masažo se odpravijo tudi gube z obraza. II. Fellerjeva močna pomada za lase odstranjuje prhljaj, preprečuje izpadanje las in prerano osivelost, krhke lase napravi mehke in voljne. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončka od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst Elsa pomade že obenem z zavojnino in poštino za 38 Din, ali samo proti napreji poslanem denariju, ker je po povzetju poština za 10 Din višja. Naročila nasloviti: Lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 356.

R ŠPORTNE PRIREDITVE PONOČI. V Ameriki n. pr. danes ni več nobena novost, da se športne prireditve obdržavajo ponoči. Ni neobičajno v evropskih vlemestih in središčih sestajanje raznih narodnosti, kjer morete prisostvovati ponoči kelesarskim, lahkoatletskim in raznim drugim tekmam na prostorih, ki so razsvetljeni kot po dnevu in pri katerih se razdeli mnogo in mnogo prvih nagrad. Ne raduje se samo gledalec, ampak tudi

ČRNI ANGEL

c PODPORNO DRUŠTVO ZA UBOGE UČENCE NA DRŽ. GIMNAZIJ. Je razposlalo te dni vsem prijateljem mladine prošnje za podpore. — Odbor prosi, da se tudi tokrat odzovejo podporniki, kakor so se hvalevredno odzvali do sedaj vsako leto.

c POŠTNO-CARINSKA SLUŽBA. Višji kontrolor v ministrstvu Zaviša J. Radović je spisal knjigo »Poštansko-carinska služba«, ki je namenjena v prvi vrsti poštnemu osebju, ki se bavi s to službo, zlasti pa začetnikom. Pisana pa je knjiga tudi za poslovní svet, ki ima zaradi svojih pošilk iz inozemstva zveze s pošto. Trgovci bodo v knjigi dobili navodila, kako naj postopajo, kadar niso zadovoljni s carinjenjem. Knjiga se tiska na finem papirju in bo veljala za tiste, ki jo naprej naročijo 10 Din. Zbiralci naročnikov dobe vsako deseto knjigo zastoj ali pa 10% kot nagrado. Knjigarji imajo običajen popust. Naročnino z izkazi naročnikov je treba poslati na naslov: Zaviša J. Radović, višji kontrolor v ministrstvu pošte in telegrafa v Beogradu.

c OLAJŠAJTE BEDO najbednejših slepih in položite dar slepim na altar. — Podporno društvo slepih Ljubljana, Wolfova 12.

c V CELJSKEM DOMU so vsak petek in soboto kolone. 1358

c SOKOLSKA PLESNA VAJA se na Štefanovo ne bodo vršile. 1921

c SOKOLSKI ZAKLJUČNI PLESNI VENČEK bo 5. februarja 1927 v gornjih prostorih Narodnega doma. Igrala bo priljubljena jazz-banda iz Ljubljane. 1922

c OBRTNIŠKI PLES. Občestvensko obrtno društvo priredi, kakor vsako leto, dne 2. februarja svoj veliki ples. Ker hoče društvo to prireditev dobro aranzirati, se začnejo priprave že sedaj. Društva so prošena, da ne prirejajo na ta večer nikakih prireditev.

c POZIV. Pozivajo se vse osebe, ki so pristojne v občino Ljutomer, a bivajo v policijskem okolišu sreskega poglavarja v Celju, da se čimprej, a najkasneje do 31. decembra t. l., zglasijo pri sreskem poglavarju, zglaševalni urad v pritličju poslopja.

ČRNI ANGEL

športnik, ki je sicer po dnevu zaposlen s svojim delom, ker zamore na večer posvetiti svoj prosti čas treningu svojega telesa spriči veličastne razsvetljave Ostram žarnic. Razsvetljena drsališča že imamo dolgo in ni več daleč čas, ko bomo imeli tudi tenis in nogometna igrališča, ki bodo tako napravljena, da bo možno na njih tudi pomoči obdržati vežbe in priredbe.

BOŽIČNA POVEST V PROZI se imenuje delo angleškega pisatelja Dickensa, kar nam je v delu naklade tiskarski škrtar pokvaril.

Širom domovine.

Š ZADNJE DNI PRED BOŽIČEM spomnite se trpečih in stradalih elepcev s kakršnimkoli darom. — Milodare (v blagu ali denarju) sprejema pisarna Podpornega društva slepih, Ljubljana, Wolfova 12. — Na željo pošljemo položnico.

Š DRŽAVNI URADNIKI NA RAZPOLOŽENJU. Pogosto čitamo v službenih listih, da je ta ali oni, navadno višji uradnik po členu 126. uradniškega zakona postavljen na razpoložanje. Nekateri mislijo, da je dotični odpuščen, drugi pa, da je upokojen. Res pa ni ne eno, ne drugo. Državni uslužbenec, ki je po členu 126. postavljen na razpoložanje, prejemajo leto dni popolno svojo plačo in vse doklade. Po poteku enega leta mu mora pristojni minister dati enak položaj, kakor ga je imel preje; ako pa to iz tehtnih razlogov ni mogoče, ga mora upokojiti. Minister pa ima tudi potem pravico, da takega uradnika pozove zopet v državno službo, dati pa mu mora položaj, kakoršnega je imel, ko je bil upokojen; ako bi se uradnik takemu pozivu neopravičeno ne hotel odzvati, izgubi pokojnino. Največkrat se stavlja na razpoložanje ministri in državni podtajniki. Leto, ki se prevede na razpoložanje, se smatraji kakor da je dotičnik vršil aktivno službo ter se mu vračunajo v pokojnino. Stvar torej niti ni tako žalostna.

Š ŽELEZNIŠKE OLAJŠAVE ZA PLANINSKA IN SPORTNA DRUŠTVA. Kakor javljajo iz Beograda je dovršen nov pravilnik o olajšavah za železniške voznje, ki jih država dovoljuje turističnim društvom za razvoj domačega turizma. Po novem pravilniku se bo dovoljevala polovična železniška voznja vsem turističnim društvom, ki prirejajo izlete, kakor tudi vsem zimsko-sportnim društvom, a tem samo v zimski sezoni. Olajšave se bodo dovoljevale v slučaju, ako potuje vsaj deset članov skupaj, a ne pod 50 km voznje. Po prejšnjem pravilniku so uživali planinci ugodnost polovične voznje v skupinah po pet članov in brez ozira na daljavo voznje. V interesu razvoja zimskega sporta in zimskega planinstva bi bilo, da se ta pravilnik čimprej objavi, da se morejo izrabiti snežne prilike v naših planinskih krajih.

Š ŽELEZNIŠKA SLUŽBA NA OBMEJNIH POSTAJAH. Minister saobračaja je osvojil zaključke zadnje konference v Mariboru, na kateri je bilo sklenjeno, da se upostavi kolaboracija v izvrševanju železniško-carinske in policijske službe na mejnih postajah proti Avstriji. Vlaki na obmejnih postajah ne bodo stali dalje kakor 15 minut.

Š RAZPUST TRGOVSKE ZBORNICE V LJUBLJANI. Minister trgovine v demisiji dr. Krajač je podpisal rešenje, s katerim se razpušča še ne sklicana Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Tako je tik pred njihovo odstranitvijo iz vlade radičevcem uspelo pokazati, kaj znaajo in kako znaajo skrbeti za gospodarski napredek Slovenije.

Š ZA VOJNIK IN OKOLICO. Podružnici »Sadjarskega in vrtnarskega društva« in »Čebelarkega društva« v Vojniku boste imeli svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 2. januarja 1927 ob 8. uri v osnovni šoli v Vojniku z obli-

čajnim dnevnim redom. S tem se va-

bijo vsi člani k udeležbi. Š NOVA LEKARNA V PREVALJAH. V Prevaljah je otvoril te dni novo lekarno mag. pharm. g. Fordanič. Prebivalstvo je novo lekarno z veseljem pozdravilo, ker je moralo sedaj hoditi po zdravila v oddaljene kraje. Prevalje so važen industrijski center in je bila potreba po lastni lekarni že zelo nujna.

Š ŽIČNA ŽELEZNICA MAJŠPERG-MEDVEDCE. Tovarna strojil v Majšpergu je zgradila iz Majšperga v Medvedce žično železnico, ki je pričela obratovati že 20. t. m. Služila bo za prevoz taminskih produktov od tovarne do Medvedcev, do kamor je speljana rudniška normalnotirna proga od postaje Pragersko. Z novo žično železnico je podjetje dobilo direktno zvezo z železnico, dočim je dosedaj moralo strojne ekstrakte transportirati od tvornice na tujsko progo.

Š NAMESTO 8 SAMO 2 MILIJONA ZA POPLAVLJENCE. Kakor znano, je vlada svojedobno obljubila narodnemu odboru za pomoč poplavljenecem 8 milijonov dinarjev, izplačala pa mu je doslej samo 2 milijona. Predsedstvo odbora je storilo potrebne korake, da se mu čimprej izplača diferenca.

Š TO BO TEŽKA IZBIRA. Osi- je je pokrajinsko mesto, ki voli v oblastno skupščino 3 poslance. Za te tri mandate pa je vloženih trinajst kandidatnih list. Svoje kandidate so postavili radičevci, federalisti, radikali, davidovičevci, nezavisni delavci, socialisti, pravaši, samostojni demokrati, radikalni disidenti in razni drugi čudaki. V Osijeku bo kar 13 volilnih skrinjic. Ubogi volilci, ki se bodo morali braniti pred vsemi temi kandidati!

Š SMRT ČASTNEGA ŠVICARKEGA KONZULA V ZAGREBU. V

računski vrednosti ca 93.000.000 Din. Splošni in specijalni pogoji ter seznami materiala in stavb so interesentom na vpogled pri ekonomskem odelenju direkcije državnih železnic v Ljubljani, oziroma se dobe istotam proti plačilu takse 70 Din.

g LJUBLJANSKI VELESEJEM V LETU 1927. Na zadnji seji upravnega odbora Ljubljanskega velesejma se je predložila bilanca o moralnem uspehu prireditve v letu 1926. I velesejem i Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni« sta moralno izborno uspela, da, v očigled težki gospodarski krizi nad pričakovanje dobro. Opravičenost obstoja te važne gospodarske institucije se je s tem zopet dokazala kakor tudi utrdila nje stalnost. Sklenilo se je prirediti prihodnje leto VII. Mednarodni vzorčni velesejem v času od 2.—11. julija, pokrajinsko razstavo pa, ki bo nosila kmetijski karakter, od 10.—19. septembra. Po dosedanjem zanimanju obeta biti VII. velesejem v nizu dosedanjih prireditve eden najboljših, Pokrajinski kmetijski razstavi pa je že v naprej zasiguran popolni moralni uspeh, saj se priredi ta prireditve v proslavo 160-letnega obstoja Kmetijske družbe v Ljubljani, ki bo napela vse moči, da razstava čim preglednejše in impozantnejše izpade. Ker si je od letošnjih razstavljalcev že 75% zasiguralo svoje stare razstavne prostore za prihodnje leto, ni več veliko izbire v prostorih na razpolago. Zato naj se oni novi razstavljalci, ki si žele špeci- elne namestitve zgledajo takoj v sejmiskem uradu, da se ustreže vsem željam.

g PRIDELOVANJE ŽITA. Zopet je izšla knjižica Delegacije proizvajalcev čilskega solitra. Prav potrebna nam je bila, kajti dosedaj ni imel naš

MESTNI KINO CELJE

Sobota 25. (Božič), nedelja 26. (Štefanovo) in ponedeljek 27. decembra
Najsijajnejše delo svetovne filmske produkcije

Črni angel

Monumentalni velefilm v 6 ogromnih dejanjih. — V glavnih vlogah slavni **Ronald Colman** in lepa **Vilma Banky**. »Črni angel« je priznano najboljši film na svetu in daleko prekaša celo film »Belo sestro«! — Lepota filma je nepopisna. »Črni angel« zasluži, da si ga vsakdo po dvakrat ogleda. —

Predstave: na Božič in Štefanovo ob 1/2 3., 4. 6. in 8.15 (po 4 predstave!) in v ponedeljek ob 8.15 zvečer.

Svetovna senzacija!

Svetovna senzacija!

Zagreb je umrl v petek v 60. letu svoje starosti častni konzul republike Švice, g. Julij Schmidlin, veletržec, svetnik švicarske trgovske zbornice na Dunaju itd. Pokojnik je bil odličen gospodarski delavec, znan dobro tudi med našimi gospodarskimi krogi.

Š NATEČAJ ZA OSNUTKE PLAKATOV. Zveza za tujski promet v Sloveniji razpisuje za tri najboljše osnutke propagandnih plakatov, ki bi predstavljali najznamenitejše pokrajinske lepote Slovenije, tri nagrade v zneskih 1500 Din, 1000 Din in 800 Din. Nagradjeni osnutki ostanejo last zveze. Natečaj se zaključuje s 15. januarjem 1927.

Š OGROMEN PROMET V SLOVENIJI. Že nekaj dni se vrši po Sloveniji nenavadno živahen železniški promet. Skoro vse večje postaje na progi Maribor-Ljubljana in Zagreb—Zidani most so prenapolnjene s tranzitnim in našim izvoznim blagom. Zastoj je nastal posebno radi tega, ker Italijani zelo počasi prevzemajo naše blago.

Š TRIRAZREDNE MEŠČANSKE ŠOLE V DALMACIJI IN SLOVENIJI. Prosvedno ministrstvo je izdalo odlok, po katerem imajo izpričevala o absolviranih trirazrednih meščanskih šolah v Dalmaciji in Sloveniji, ki so bile lani 31. oktobra ukinjene, isto veljavo kakor izpričevala o absolvirani strokovni šoli. To bo veljalo tudi pri kvalifikaciji državnih uradnikov

Gospodarsko.

g ZAVAROVANJE PROTI POŽARU. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje na dan 10. januarja 1927 ofertalno licitacijo za zavarovanje proti požaru materiala, oziroma inventarja v materialnem skladišču in delavnici Maribor kor. kol. ter stavb imenovanih edinic v skupni po-

kmetovalec spisa, ki bi v kratkem obdelal to, zanj tako važno stvarino. Knjižica nam v uvodu pove, kako smo v naši državi sploh, in v Sloveniji še posebej, zaostali glede pridelkov žita in kako daleč pred nami so v tem oziru kmetovalci drugih držav. V poglavju »O žitih sploh« dobimo opis žitnih rastlin in njihovih zahtev glede zemlje. Oddelek »Gojenje raznih vrst« nam poda navodila o gnojenju žit, pojasni učinek raznih organskih in umetnih gnojil ter način njih uporabe; obenem nam predloži še druge pogoje za povečanje žetvenih pridelkov. Sledijo še dostavki o kolobarjenju zemlje, pripravi semenja, o setvi, o oskrbovanju setve in o žetvi. Sploh dobimo v tej knjižici, ki ima 52 strani, vsa navodila, ki so potrebna za zvišanje pridelkov žita. Vsak poljedelec, ki bo pazljivo prečital ta spis, bo lahko iz njega črpal dovolj naukov, ki mu bodo prinesli obilo koristi v njegovem gospodarstvu, če jih bo upošteval. Zato vsem toplo priporočamo to knjižico, in to tembolj, ker jo na željo dobi vsakdo brezplačno. Oglasiti se mu je samo pismeno na naslov: Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 16, ki mu na željo brezplačno dopošlje tudi še druge kmetijske knjižice Delegacije, bodisi slovenske ali srbohrvatske.

Nove knjice

1 IZIDOR CANKAR: UVOD V UMEVANJE LIKOVNE UMETNOSTI. Navedeno knjigo je izdala ljubljanska Narodna galerija in je praktično navodilo za čim trdnjši stik občinstva z umetnostjo, izraženo v slikah, kipih in stavbarstvu. Knjiga je lepo izdana in obsega 224 strani in 48 slik ter stane broš. 62 Din, v celo platno vezana 72 Din; za člane Narodne galerije pa broš. 52 Din, vezana 60 Din po-

Črni angel

tom direktne naročbe pri društvu N. G. — Priporočamo jo v nakup, tudi kot darilo za božič in Novo leto.

1 KORBAN JOSIP. IZ MOJIH TEMNIH DNI. V Ljubljani 1926. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 4° Str. 140. Cena vez. Din 28. Korban je znan mladinski pisatelj. Njegova »Vitomilova železnica« je bila svoje dni pri konkurenčnem razpisu Narodne tiskarne za najboljšo mladinsko povest odlikovana s prvo nagrado. Sedaj nam je napisal lepo mladinsko knjigo »Iz mojih temnih dni«. Vrline pisatelja Korbana so odlične. Njegov slog je naraven, preprost in lep. Nikdar ne zaide v iskanje perijode in jezikovne banalnosti. Njegovo opazovanje narave je pristno in kaže bistro oko za lepoto kroga človeka. Njegovi spisi so prežeti vsi z neprisljnim humorjem, ki prijetno razvedri še tako čmernega bralca. Zna zanimivo pripovedovati, tako da se bere njegova knjiga od začetka do konca z neznamjano pozornostjo. V »Iz mojih temnih dni« opisuje Korban malega osnovnošolskega dijačka, ki mora vsled vnetja oči v Ljubljano v zdravniško oskrbo. V Ljubljani doživi ta ubogi dolenjski šolarček razne prevare in veliko do-brot. Vse je pa novo zanj. Cel niz ljubljanskih dogodkov je neprisiljen in naraven, poučen in zabaven; tendenca pa nikjer ne sili v ospredje, kar je nemala vrlina Korbanovega pisateljevanja. Dolgo že nismo imeli Slovenci izvirne slovenske povesti, ki bi nudila toliko lepega, zdravega, razvedrilnega in umetniško neoporečenega čtiva.

1 GUY DE MAUPASSANT, POVESTI IZ DNEVA IN NOČI. Preložil Janko Tavzes. Prosveti in zabavi 14. zvezek. Ljubljana 1926. Založila Tiskovna zadruga. Strani 158. Guy de Maupassant je za Zolajem glavni predstavitelj naturalistične šole in zavzema v romanu čisto posebno mesto. Produ-ciral je mnogo in je glede na kakovost presegel Zolajeva dela. Njegova dela imajo klasičen značaj. Glede na obliko in jezik je on eden največjih francoskih pisateljev. Giblje se med najrazličnejšimi sloji in nam predstavlja vse raznovrstne tipe, ki jih je v življenju spoznaval. Največ sile in duhovitosti predstavljajo njegove novele. »Povesti iz dneva in noči« prinašajo 19 novel, ki jih je jako lepo prevel J. Tavzes in v prav lepi opremi izdala Tiskovna zadruga. Knjigo toplo priporočamo.

1 DR. JOSIP SERNEC: SPOMINI. V Ljubljani 1927. Kom. založba Tiskovne zadruge. S sliko pisatelja in uvodom dr. Ivana Prijatelja. Cena broširani knjigi 36 Din, vezani v celo platno 46 Din, poštnina 3 Din več. — Memoarske literature Slovenci nimamo mnogo, dasi bi nam bila v mnogem oziru koristna in potrebna za pogled nazaj in naprej. Lani je umrl v Celju dr. Josip Serbec, eden izmed stebrov spodnje-stajarskih Slovencev in iz vrst prvakov, ki so v polpretekli dobi z veliko vneto delovali na vseh poljih narodne probuje. Zadnje dni svojega življenja je spisoval Spomine, ki jih je končal 5 dni pred smrtjo in ki so pravkar izšli pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. V njih se nam odgrinja marsikak Jogodek iz zadnjih desetletij preteklega stoletja, ko so delovali čitalnice, zborovali tabori, se ustanavljale posojilnice in hranilnice in se vršili ljuti boji za vpeljavo slovenskega jezika v šole in urade. Prijetno kramlja pisatelj o svojih osebnih dogodkih, ko je bil še dijak, vzgojitelj, vojak, odvetnik in deželni poslanec v Gradcu in marsikaj izvemo iz njih o dr. Turnerju, Jurčiču, Šumanu, Gertscherju in drugih. Sernečevi spomini bodo vzbudili zlasti v mariborski oblasti splošno zanimanje in pozornost. Naročajo se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Zahtevate-li

povsod v kavarnah, gostilnah, brivnicah in javnih lokalih

„Novo Dobo“

Črni angel

Em. Lilek.

Henry Ford.

(Drugo predavanje na celjskem ljudskem vseučilišču.)

(Dalje.)

Pri podjetju pridejo trije faktorji v poštev: poslovni vodja, nastavljenec in podjetje. Na prvem mestu stoji podjetje, ker ono da delavcu zaslužek, a občinstvo preskrbuje s potrebnim blagom. Dobički podjetja pa pripadajo trem strankam: prvič podjetju, da more dalje delati in napredovati; drugič delavcem, ki so pripomogli k dosegu dobička; tretjič občinstvu, ki je podpiralo z nakupovanjem njegovih izdelkov. Dobro podjetje vrže dobička vsem trem udeležencem: organizatorju, delavcu in kupcu (Fordu zadnje leto baje že blizu 100 milj. dolarjev!). Ako so dobički preveliki, ogrožajo posel. Profitni motiv je nepraktičen; on vodi k porastu siromašnih delov v velikih mestih. Naša taktika meri na znižanje cen, zvišanje produkcije in izdelovanje prvovrstnega produkta. Mi se trudimo prodati našim odjemalcem izdelek, ki bo držal vse njihovo življenje.

Dviganje mezde je odvisno od pravičnega poslovnega vodstva. Visoke mezde pri visokih prodajalnih cenah nikomur ne pomagajo; pač pa pomnožijo višje mezde in nizke cene število kupcev. Znižanje mezd pri slabi kupčiji ne pomaga — nasprotno, s tem se samo poraba izdelka še dalje omeji, ker se število konsumentov zmanjšuje. Prava mezda ni najmanjša vsota, za katero se more delavec delati. Prava cena ni ona, ki jo hoče trgovec plačati. Prava cena je najcenejša cena, za katero se more kak izdelek redovno prodajati. In pri tem se pokaže iznajditeljski duh vodje fabrike.

Ako lastnik fabrike ne deli svojega dobička z onimi, ki so mu pomagali k njegovemu blagostanju, potem bo v fabriki skoro prenehalo delo. Iz te presoje držimo mi za dobro poslovanje, ako mi mezdo zvišamo, a ne znižamo. Visoke dnine pa more po mnenju Forda plačati samo produkcija, ki je po ceni. Da pa zmore produkcija plačati visoke mezde, mora imeti množinsko obliko (production en masse). Ta da potem potrebno množino odjemalcev.

»Seveda zahtevamo od delavca«, piše dalje Ford, »da nam s svojim delom nudi polno protivrednost za mezdo, ki mu jo plačamo. Čim manj delavec dela, tim manjšo kupovno vrednost ima njegovo delo; to znači, da on zmanjšuje število ljudi, ki iščejo njegovo službo.

»Standard-mezda«, t. j. normalna mezda je nemogoča, ker niso vsi ljudje enaki pri delu. Katera mezda je prava, tega ne vemo, pa menda tudi nikdar ne bomo vedeli. Pri nas iznaša sedaj najnižja nadnica 6 dolarjev. Mi plačamo po storjenem delu in še več ko 60% naših delavcev zasluži čez 6 dolarjev na dan. Dela se 8 ur na dan in 5 dni v tednu.

Razume se, da se ne more vsakemu delavcu plačati visoka nadnica. Ne moreš storiti človeku večje krivice, kakor če mu plačaš visoko mezdo za nezadostno in nezadostno delo, ker taka visoka mezda povzdigne ceno vsem življenjskim potrebam in slab delavec potem ni v stanju, da ustreže svojim potrebam. Delavec, ki ne morejo več zaslužiti na dan kakor 6 dolarjev, ne nameravam obdržati v svojih fabrikah. Ravno tako je tudi kriva trditev, da korist ali plod iznajditeljskega duha pripadajo delavcu. Dobički pripadajo na prvem mestu podjetju, in delavci so samo en del podjetja. Če bi se vsi profiti razdelili med delavce, potem ne bi bili

POSLANO.**VSE**

gospodinje, katere dosedaj še ne kupujejo prvovrstnega pridatka h kavi, naše domače kolinske cikorije,

PROSIMO,

da s polnim zaupanjem povsod zahtevajo kolinsko cikorijo in gotovo bodo zadovoljne. Pri nakupovanju

PAZITE,

da dobite pravo našo kolinsko cikorijo, katero iz najboljših snovi z novimi modernimi stroji izdelujejo izvežbani domačini in ki zato zasluži, da se uporablja v vsaki slovenski rodbini.

mogoči popravki in izboljšanje pri obratu.

Ford plača na dan tudi 8—9 dolarjev mezde. Pri njem zaslužijo delavci več kakor povprečno ameriški vseučilišni profesorji. Njegovi mornarji na oceanskih ladjah dobivajo 6 dolarjev midnice in k temu še dobro oskrbo; najnižja mezda iznaša 100 dolarjev na mesec. Inženjerji in kapitani pa dobijo 2 do 4 krat večjo plačo kakor pri drugih plovbenih družbah.

Ker so trgovci Fordove delavce in uradnike preveč gulili, tako da niso imeli nobene koristi od svojih visokih mezd, je Ford leta 1919. otvoril v Highland-Parku 10 trgovin. In sicer za obleko, obuvalo, živčev, kurjavo i. dr. Te prodajalne so samo njegovim delavcem in uradnikom odprte. Prodaja se prvovrstna roba in to za 25% nižje kakor na trgu. Mnogo blaga v zalogi pride iz Fordovih posestev. Razpeča se blaga na leto za 10 milijonov dolarjev.

Čeravno plačuje Ford ogromne mezde, vendar še piše v svoji knjigi o mezdah: »Najvišja dozdaj plačana mezda še od daleč nikakor ni zadostna, visoka. Naše gospodarstvo še ni dovolj organizirano in njega cilji so še preveč nejasni, da bi moglo večjo mezdo plačati kakor samo eden odlomek tega, kar bi se moralo pravzaprav plačati. V tem vprašanju je še mnogo opraviti. Z govoricenjem o ukinitvi mezd in uvedbi komunističnega gospodarstva se ne primičemo k njega rešitvi. Mezdni sistem nam proži dozdanj edini možnost, da priroto k produkciji po njegovi vrednosti nagradimo. Odstranite mezdni standard, in zavlada bo nepravica. Popolnite mezdni sistem in mi odpremo pot pravici!«

V teoriji je že ameriški nacionalni ekonom H. Ch. Carey (Keri, 1793—1879) vstal proti nauku britanskih nacionalnih ekonomov in proti naziranjju podjetnikov, da po silni zvišana mezda slabo upliva na vso industrijo. On je dokazal, da splošno zvišanje mezde ne pride samo delavcem v korist, ampak tudi vsej industriji, četudi z njim poskočijo cene življenjskim po-

trebščinam. Z zvišanjem mezde je razširjeno povpraševanje po izdelkih in s tem je povečan trg.

Kerijeve nazore o mezdi si je prisvojil nemški nacionalni ekonom in filozof E. Dühring in jih raztolmačil v svoji razpravi »Carey's Umwälzung der Volkswirtschaftslehre und Sozialwissenschaft«. V svojem delu »Capital und Arbeit«, ki ga je izdal v Berlinu leta 1865., torej dve leti prej nego socialist Marx svojo knjigo »Das Kapital«, piše v uvodu: »Po Carey-ju pojasnjena mezdna politika v gospodarskem in društvenem pogledu tlačnih, zanemarjenih in trpečih razredov ostane tako dolgo glavno vprašanje, dokler se nam ne posreči po političnem zastopstvu omenjenih razredov dobiti merodajen vpliv na gospodarski absolutizem branče zakonodavstvo in na politiko narodnega gospodarstva.« Na str. 105. iste knjige beremo: »Vprašanje pravičnega plačanja dela mora tako doglo ostati na dnevnem redu socialnih stremeljenj, dokler ni vzniknilo stalno gospodarsko pravo in dokler se niso vsaj deloma premagale sedanje bedne razmere.«

Zasluga Henryja Forda obstoji v tem, da se je z vso dušo oklenil ekonomskega nauka svojega zemljaka Carey-ja in da ga praktično izvaja v svoji industriji.

Kar je Ford storil v Ameriki za svoje delavce, izvedel je na Angleškem Rob Owen (izg. Oen) v svoji tovarni že na početku 19. stoletja († 1858): znižal je delovni čas (poprej so delali delavci v fabrikah 14 do 16 ur), zvišal nadnico, osnoval šole za otroke svojih delavcev, jim gradil zdrava stanovanja in dobavljal hrano po nizkih cenah. Iz tega je razvidno, da je Amerikanelec Ford že imel teoretične in praktične predhodnike v uvedanju delovnih in socialnih reform.

Razgled po svetu.

r KONEC ŠIROKIH HLAČ NA TURSKEM. Policija je prepovedala krojačem, izgotavljati moškim široke hlače po turškem vzorcu, ki se ne smejo več nositi. Prepovedani so tudi koničasti čevlji. Turška policija je dobila čelade po nemškem vzorcu.

r ROŽNATI DIAMANT NAJDEN. Slavní rožnati diamant, ki je bil dne 13. oktobra t. l. ukraden v gradu Chantilly pri Parizu, se je našel v Londonu. Policija je prišla dva tatova, čiji imen pa noče povedati.

r POLICIJSKI RAVNATELJ — TIHOTAPEC. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da je bil aretiran v Salzburgu tamošnji policijski ravnatelj. Dolže ga, da je tihotapil preproge iz Nemčije in s tem oškodoval državo za velike vsote.

r STATISTIKA NEZAPOSLENIH V ANGLIJI. Število nezaposlenih na Angleškem je znašalo začetkom decembra 496.100 oseb in je poraslo za 18.638 od prejšnjega meseca.

r NAJVEČJI VISEČI MOST. Kakor poročajo ameriški listi, bodo te dni pričeli z gradnjo mostu iz New Yorka preko North River. Dela bodo trajala pet let. Stroški so proračunani na 50 milijonov dolarjev. Most bo največji na svetu.

r ŽIČNA ŽELEZNICA NA MONT-BLANC. Po sedemnajstletnem delu je te dni bila dograjena žična železnica na Montblanc. Železnica je izpeljana do višine 2600 metrov.

TRIJE MILIJONI SAMCEV V ITALIJI. Po uradnih podatkih znaša število neoženjenih moških v Italiji 3 milijone. Vsi ti bodo morali plačevati davek. Vsi, razum duhovnikov, norce in beračev.

r FANTASTIČEN NAČRT DUNAJSKEGA FIZIKA. Univ. profesor dr. Heft na Dunaju se peča s konstrukcijo rakete, ki bo v stanju se dvigniti v eni minuti do 100 km nad zemeljsko površino. V raketo bo konstruiral skladišče magnezija, tako da bo magnezij v stanju razsvetliti mesec. Pojav bo mogoče opazovati tudi z zemlje, ker bo količina magnezija toliko, da bo pojav viden z daljnogledi. Raketa bi rabila po njegovem računu od zemlje do meseca 98 ur.

š »ITO« pasta za zobe — najbolja.

Za dame in otroke:

Nogavice, rokavice, čepice in šale, pletene jopice, puloverje, trikot perilo, baržune,

Crepe de Chine

Crepe de Chine

Za gospode:
Nogavice, rokavice, robce, naramnice, srajce, kravate, dežnike, trikot perilo

Samoprodaja Bat'a čevljev

kupite le v modni trgovini

A. Drofenik,
Celje, Glavni trg 9.

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

Pozor gostilničarji!

Dalmatinska z otoka »Vis«
bela in črna, čez 11%, vedno
na razpolago

VINA

domača iz znanih prvovrstnih vinogradov vedno v zalogi.

21

Brezkonkurenčne cene, prepričajte se!

19

FILIP PUKL, Celje, Gosposka ulica št. 7.

Zvezna tiskarna v Celju

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela solidno, okusno in najhitreje

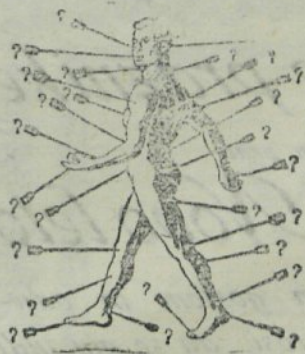
Ceně zmerne!

Prepričajte se sami!

Najmoderneje urejena knjigoveznica

Ako imate bolečine

kupite v lekarni ali kaki odgovarjajoči prodajalni Fellerjev pravi blagodišeči »Elsafluid«. Nadrinite vsak večer in vsako jutro boleča mesta in stmeli in veselili se boste, kako hitro in prijetno Vam Elsafluid ublažuje bolečine. — Če ste zdravi, uporabljajte Elsafluid za grgranje, za umivanje in boste hvaležni ter ostali zvesti Elsafluidu. Dnevno negovanje telesa z Elsafluidom Vam kot plačilo prinaša vedro glavo, močne mišice in zdravo spanje. — Že naši očetje in dedje so ga uporabljali odzunaj in znotraj kot zanesljivo domače sredstvo in kosmetikum.

Zahtevajte za poizkus povsod izrecno »Fellerjev« pravi blagodišeči Elsafluid v poizkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnatih steklenicah po 9 Din ali specialnih steklenicah po 26 Din. Po pošti pride tem ceneje, čim več se naroči naenkrat. Z zavojnico in poštino stane: 9 poizkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 61 Din; 27 poizkusnih ali 18 dvojnatih ali 6 specialnih steklenic 133 Din; 54 poizkusnih ali 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 250 Din.

Naročila nasloviti razločno takole:
Eugen V. Feller, lekarna v Stubici Donji, Elsatrg 356, Hrvatska.

Ant. Lečnik
urar, juvelir, optik
Celje, Glavni trg.
Kupuje zlato in srebro.

PATRIA
Cognac Medicinal
Palace Creme Liquori, čisti vinski destilati najfinejše kakovosti

Čevlje

domačega izdelka in proizvode najslavitejših tu in inozemskih tvornic ima v največji izbiri veletrgovina

R. Stermecki, Celje,

katera prodaja: elegantne damske ševre polčevlje Din 150.—, boks 110.—, ševro 169.—, lak ali semiš 235.— itd. Oglejte si izložbo! Primeren popust za povrnitev vožnje! Ilustrovani cenik zastonj!

Ali ste že poravnali
naročnino
za Novo Dobo?

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju

Cankarjeva ulica štev. 11

priporoča svoja izvrstna namizna ter odbrana sortimentna vina vseh vrst v sodih in steklenicah po zmernih cenah.

Vzorec na razpolago!

Vzorec na razpolago!

Zamudnim plačnikom

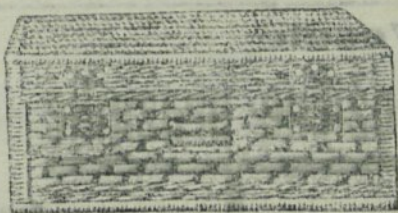
V začetku zadnjega četrtletja smo priložili nakladi položnice v srho poravnave naročnine. Nekateri naročniki so se jih pridno poslužili. Vmes pa je še nekaj takih, ki se za plačilo ne zmenijo. Ker tega ni pripisovati drugemu nego malomarnosti, prosimo tem potom vse take zamudnike, da poravnajo zaostalo malenkostno naročnino in da ne povzročajo upravi nepotrebnega dela in stroškov. UPRAVA.

R. SAVNIK

modna in galanterijska trgovina
Celje, Aleksandrova ul. 4

nudi vsakovrstno blago, kakor n. pr. moško in žensko perilo, nogavice, rokavice, otroške obleke, dežne plašče ter dežnike, pletenine, klobuke, kape, vse vrste robcev itd. po najnižjih cenah. Postrežba solidna in točna. 26—4

PLETARNA

Martin Babin

CELJE, Gosposka ul. 24.

Priporoča pletarske izdelke vseh vrst, sobne in vrtno garniture. Stoli se samo pri meni opletajo.

Iščem

pisarniškega dela
za večerne ure. — Naslov v upravi lista.

Jedilnica

nova, moderna, črna, se zaradi preselitve proda za 12.000 Din. Izve se: Ranz, Celje, Kocenova ulica 2/II.

Kupim staro kolo

za zmerno ceno, ki je porabno za vsako naporno vožnjo. — Ponudbe na Boroš pri Filipšeku, Gaberje, Nova c. 146, I. nadstr.

Krasno božično darilo.

Anker Steinbaukasten, popolnoma nov, velik za 10 letne dečke, prodan za Din 300. — Šerbec, Celje, Glavni trg 9.

Učenec

se sprejme z vso zunanjo oskrbo. Ponudbe na Brata Šumer, manufakturna trgovina, Celje, Glavni trg 8.

Izvrstna, naravna štajerska, bela in rdeča vina

vedno sveže marčno in črno pivo priporoča gostilna

Emil Schara.

Veliko razstavo krojev

in vezenin priredita Ivan Bizjak in g. Gabrenja roj. Pavšci od sobote do torka dnevno od 9. do 12. in od 14. do 17. ure. Med razstavo se sprejemajo vpisovanja za novi tečaj. Vstop je vsakomur prost.

Veletrgovina
vina

(predvsem dalmatinskega) na debelo in drobno s točilnico v večjem mestu Slovenije je na prodaj zelo poceni. Samo resni reflektanti naj se obrnejo na oglasni zavod Kovačič, Maribor.

Božična darila!

Blago za dame in gospode, double blago, odeje, plahte, žimnice, preproge, predposteljne preproge, pleteno blago, pravo dr. Jaeger perilo, nogavice, rokavice, robci najceneje v manufakturni in modni trgovini
50 **Fr. Karbeutz, Celje,** 48
»Pri čebeli«, **Kralja Petra c. 3.**

== Priporoča se ==
izdelovalnica in trgovina
moškega in ženskega
perila

kakor tudi čipk. Predtiskarija, entlanje na stroj itd. Najnovejši vzorci na razpolago. 35 Cene konkurenčne. 32
Postrežba točna in solidna. — Zaloga tovarne ženskega perila »Leda«, Ljubljana.
M. Šribar, Celje, Gosposka ul. 27.

Snežne čevlje in galoše

popravlja **Rudolf Perdan**, mehaniška delavnica, Celje, Krekov trg 5 (vhod od Matija Gubčeve ul.) 6-4

Božične okraske
(čokoladne in fondant)
božične svečke
čokolado
kekse

Prav lepe, sveže:
rozine, mandelne, lešnike,
orehe — jedrca,
pristni cvetlični med

po najnižjih cenah priporoča:
ANT. FAZARINC, Celje
Kralja Petra c. 27.

10—6

Oglašujte!

Tedenski izkaz

mestne klavnice o klanju in uvozu od 13. XII. do 19. XII. 1926.

I m e	Zaklana živina								Uvoženo meso v kg					Opomba		
	Konji	Biki	Voli	Krave	Telece	Teleta	Svinje	Ovce	Koze	Kozlički	Govedina	Teletina	Svinjina		Ovce	Koze
Dečman Ferdinand	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	129	101	—	—	—
Esih Matija	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	49	—	—	—	—
Friedrich Ivan . . .	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	44	—	—	—	—
Gorenjak Josip . . .	—	—	—	1	1	1	2	—	—	—	—	51	—	—	—	—
Gunžer Fridrik . . .	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holc Martin	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	121	180	—	—	—
Hohnjec Viktor . . .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	51	—	—	—	—
Hohnjec Štefan . . .	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Janžek Marija	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kroflič Alojz	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	116	—	—	—	—
Lapornik Ivan	—	—	2	—	—	3	1	—	—	—	—	—	144	—	—	—
Leskošek Ivan	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pilih Karl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rebeuschegg Franc . .	—	—	4	7	—	3	6	—	—	—	344	189	59	—	—	—
Reicher Ivan	—	—	1	2	—	2	1	—	—	—	—	109	—	—	—	—
Urbančič Adolf	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	100	—	—	—	—
Volšk Rozalija	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zany Viktor	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	112	—	—	—
Zavodnik Alojzija . .	—	—	1	—	1	2	1	—	—	—	—	51	—	—	—	—
Perc Karl	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lebič Fani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	—
Plešivčnik Ana	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	186	—	—	—	—
Rebershak Anton . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pilih Karl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Robek Anton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hlavač (Celjski dom)	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skoberne Fric	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zasebne stranke . . .	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bernardi Drago	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124	—	—	—	—
Skupno	3	—	18	16	3	21	41	—	—	—	344	1329	659	—	—	—

Vesele božične praznike in srečno Novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem

FR. DOBOVIČNIK

manufakturna trgovina
CELJE

Gosposka ulica

Gosposka ulica

Vesele božične praznike

** in srečno Novo leto **

želi

Janko Šoster, Celje.

*Vesele božične praznike
in srečno Novo leto*

želi vsem svojim odjemalcem trdka

*Fischer in drug
Celje, Kralja Petra cesta.*

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto

želi vsem svojim strankam

Anton Oražem

krojaški mojster

CELJE, Gledališka ulica šte. 9

**Vesele božične praznike
in srečno Novo leto**

želiva vsem svojim cenjenim odjemalcem

J. in M. Šanc

Vodnikova ulica in Kralja Petra cesta.

Tudi letos za božično darilo

se prodaja v manufakturi in modni trgovini

Miloš Pšeničnik, Celje

po znižani ceni

razno blago za moške,
damske in otroške obleke
ter plašče, puloverji, ple-
tene jopice, trikot perilo,
fini cefir, popelin in

svilene srajce, spalne sraj-
ce, kravate, ovratnike,
volnene moške in damske
nogavice, rokavice, de-
žniki, žepni robci itd.

Postrežba solidna!

Blago prvovrstno!

Usnjate suknje

se kupijo najceneje v manufakturi
in konfeksijski trgovini

Ivan Mastnak, Celje

Kralja Petra cesta šte. 15

Vesele božične praznike

in prav

srečno Novo leto

želi vsem cenjenim gostom in odje-
malcem mesa ter prosi, da se mu tudi
v bodoče isto zaupanje ohrani

Franc Rebeuschegg,

hotelir in mesar „Pri pošti“

**Vesele božične praznike
in srečno Novo leto**

vsem cenjenim gostom in odjemalcem ter se priporoča
za nadalje s spoštovanjem

Luizi Savodnik, gostilna „Pri angelu“ in mesarija

**Vesele
božične praznike**

**In srečno
Novo leto**

vsem cenj. odjemalcem želi

A. M. Baldasin

sodavičar

Celje – Gaberje

Franjo Dolžan

kleparstvo in vodovodne instalacije

Celje

želi vsem cenjenim odjemalcem in naročnikom
vesele božične praznike!

**Vesel Božič in
srečno Novo leto**

želi svojim cenjenim odjemalcem

Alojz Kroflič

mesar.

Inserirajte v „NOVI DOBI“!

Vesele božične praznike in srečno Novo leto

želi vsem cenjenim gostom

Hotelska družba (hotel Evropa) v Celju.

Osnovano leta 1864 pod jamstvom mestne občine celjske.

Celjska mestna hranilnica

Celje, Krekov trg, v lastni palači

Sprejema vloge na hranilne knjižice, tekoči in čekovni račun z ugodnim obrestovanjem.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Daje posojila na hipoteke in na menice ter otvarja kredite pod najugodnejšimi pogoji.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Obavlja vse v hranilnično stroko spadajoče posle.

CELJSKA POSOJILNICA D.

Stanje hranilnih vlog nad
Din 50.000.000.—

V lastni palači Narodni dom.

Stanje glavnice in rezer.
Din 4.000.000.—

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnica v ŠOŠTANJU na GLAVNEM TRGU.

VOX
GRAMOFONOV

Velika izbira na novo
došlih najnovejših

Samoprodaja gramofonskih plošč „VOX“ najnovejši
posnetek, komad Din 40.— pri

F. König, Celje
trgovina z igračami in galanterijo.

VOX

Zaloga pohištva, Celje, Glavni trg
štev. 12.

FRANJO VEHOVAR

tovarna pohištva

Celje, Kersnikova ulica

Specijalna delavnica za najfinejše in
umetno pohištvo, kakor tudi za vsa
druga mizarska dela.

Postrežba točna in solidna.
Cene konkurenčne.

IVAN STRELEC 47s

tapetar

Celje, Samostanska ul.

se priporoča za izdelovanje žimnic,
divanov, otoman in drugih tapetniških
mobilij, kakor vseh v tapetarsko
stroko spadajočih del. Popravila iz-
vršuje točno in po zmerni ceni.
Tapetarske potrebščine na zalogi.

R. Salmič,

Celje, Na odni dom.

Ure, zlatnina, srebrnina in optika
po najnižji konkurenčni ceni.

Išče se

boljše deklet

k trem deklicam (starost 1, 3, 5 let).
Naslov v upravi «Nove Dobe». 3—3

ivalni stroji

svetovnoznanih tovarn

Naumann in Minerva

se dobijo od Din 1750.— naprej
pri 3—3

Jos. ROJC

mehanik

Celje, Prešernova 16

Pohištvo

elegantno v formi,
najfinejše v kvaliteti,
zmerno v ceni

10 priporoča 10

Martin Stojan

mizarski mojster, Teharje pri Celju

Tri zadnje modne novosti!

Žametni klobuk, elegantna ovratna ob-
robka iz novejih peres in fina cvetica
za natik v poljubni modni barvi od
navadne do najfinejše izdelave kupite
po najbolj ugodni ceni pri

46 Mary Smolnik, modistinja, 25s
Celje, palača Prve hr. štedionice.

Josip KOS, Celje,

Ljubljanska cesta 10

Izdelovalnica vsakovrstnih moških,

ženskih in otroških čevljev. 46

Izdeluje vsakovrstne gorje dele.

Vsa v stroko spajajočo popravila

po znižani ceni. Postrežba solidna.

Podružnica Žalec št. 29.

Na novo otvorjena manufakturna trgovina

HUGO SCHMIDT
CELJE, Gosposka ulica št. 4

Naznanjam cenj. občinstvu, da prodajam v svoji
na novo otvoreni manufakturni trgovini za 30 %
ceneje od faktorne cene. — Naj se vsakdo prepriča,
ker bode gotovo z nakupom vsestransko zadovoljen.

Dalmatinska domača vina

nudi v vsaki množini najceneje trvdka 50—45

I. P. Matković, Slomškov trg 1

Kože od divjačine

zajcev, lisic, dihurjev, jazbecev itd., kakor tudi vse vrste
surovih kož kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Makso Tandler

ZAGREB, Boškovičeva ulica št. 40.

Brzjavlj: TAURIA ZAGREB.

Telefon št. 19-89.

BELAK & INKRET

Celje, Prešernova ulica št. 3

ELEKTRIČNE instalacije, telefonske,
zvončne in signalne naprave. Radio
antene. POPRAVILA transformatorjev,
generatorjev, motorjev, raznih apa-
ratov i. t. d.

VODOVODNE instalacije, naprava
moderno-higijeničnih kopalnih sob,
klosetov. Toplovodne naprave, cen-
tralne kurjave. POPRAVILA central-
nih kurjav, kotlov, armatur, sesalk itd.

Tudi vsa druga v to stroko spadajoča popravila se izvrše točno, solidno in z večletno
garancijo. Cene konkurenčne. Informacije, proračuni in načrti vedno na razpolago.

Za Božič in Novo leto priporočamo:

Okraske za drevo
Čarobne sveče
Svileni in barvani papir
Kreppapir
Jaslice napravljene

Rutke za v kot
Podobe za jaslice
Božične in novoletne dopisnice
Perje in cvetje za rože
Lameta in angelske laske (Feenhaar)

Zlata pena
Albumi za dopisnice in poezije
Pisni papir v kasetah in
mapah

Velika izbira tintnikov, garnitur za pisalne mize in zlatih naliv-peres (Füllhalter). — Reklamni
koledarji za novo leto. — Zaloga knjig v slovenskem, hrvaškem, nemškem in drugih jezikih.
Nepozabite na najboljše! Knjiga je najlepši dar! Priporočamo svojo bogato
izbiro leposlovnih in mladinskih knjig. Oglejte si našo bogato izbiro v knjigarni.

Goričar & Leskovšek, Celje, Kralja Petra c. 7-9

Na veliko!

Veletrgovina s papirjem in knjigami

Na drobno!

Delaj, nabiraj
in hrani, varčevati
se ne brani.

Marijivost,
treznost, varčnost,
so predpogoj
in pravosti!

Pri naložbi zneska po 20 Din
se dobi nabiralnik na dom.

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri zadrugi

LASTNI DOM

stavbena in kreditna zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

Obrestuje hranilne
vloge po 6%

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše.
Jamstvo za vloge nad 1.500.000 Din.

Pisarna v Celju, Prešernova ul. 6.

Varčuj v mladosti,
da stradaš ne boš
v starosti!

Iz malega raste
veliko!

Božična priloga

Sobota, 25. decembra 1926.

Charles Dickens. — Ed. Šimnic.

Božična povesti o prozi.

(A Christmas Carol in Prose.)
I. Marleyev duh.

Marley (Merli) je umrl. S tem pričnemo svojo povest. O njegovi smrti ne dvomimo. Mrtvaški list je podpisal duhovnik, pristojni uradnik, mrlški oglednik in sorodniki. Scrooge (Skrúz) ga je podpisal, in Scroogeovo ime je držalo na borzi. Stari Marley je bil mrtev kakor žebelj v hišnih durih.

Poslušajte! Ne maram trditi, da vem iz lastne skušnje, kaj je na žeblju v durih posebno mrtvega. Za se bi trdil, da je žebelj v krsti najbolj mrtev kos železa, kar si ga morete misliti v trgovini. Primera je od naših prednikov; moje zlohodne roke naj ne rahljajo tega. To bi bila država izgubljenega. Dovolite mi ponoviti, da je bil Marley mrtev kakor žebelj v durih.

Scrooge je vendar vedel, da je umrl? Seveda je vedel. Kako bi bilo pač drugače? Scrooge in on sta bila, ne vem koliko let, trgovska družabnika. Scrooge je bil edini izvršitelj poslednje volje, edini upravitelj dedščine, njegov edini naslednik, edini glavni dedič, njegov edini prijatelj in ostali žalujoči. Scroogea ni žalostni dogodek toliko ganil, da ne bi sklepal na dan pogreba dobrih kupčij in tako praznoval njegovega odhoda s tega sveta.

Spomin na Marleyev pogreb me dovede nazaj na točko, pri kateri sem pričel. Marley je bil mrtev. Razumete, drugače ne bo iz povesti ničesar čudežnega. Ako ne bi bili popolnoma prepričani, da je bil Hamletov oče pred začetkom igre umrl, bi ne bilo ničesar posebnega pri njegovih nočnih pohodih na okopih, nič posebnega, pri vzhodnem vetru; kakor če bi kak drug gospod v srednji starosti v temi zašel neprevidno na preprih — recimo, na pokopališče sv. Pavla — le zato, da bi presenetil duha svojega sina.

Scrooge ni nikdar izbrisal imena starega Marleya. Po dolgih letih je še vedno stalo na vratih skladišča: Scrooge in Marley. Tvrdo so poznali le pod imenom: *Scrooge in Marley*. Sicer so jo nazivali ljudje, ki so poznali tvrdo le malo časa, samo Scrooge ali pa Marley. Katerokoli ime je bilo, mu je bilo vseeno. Oj, ta Scrooge! Bil je bogat, oderuh, grabljivec, skopuh, stari grešnik. Trd in oster kakor kremen, iz kojega ne bi ukresalo nobeno jeklo iskre; tih in zaprt kakor ostriga. Njegov notranji mraz je oledenil stare poteze na licu, zamoril njegov nos, nagubal čelo, okoril njegovo hojo, pordečil njegove oči, zamodril njegove ustnice. Govoril je taskavo. Mrzla slana je ležala na njegovi glavi, obrvih in bodeči bradi. Svojo nizko toploto je nosil vedno s seboj. Premrazil je svojo pisarno v pasjih dneh in je ni ogrel o Božiču.

Zunanja toplota in mraz nista vplivala na Scroogea. Nobena vročina ga ni ogrela, nobeden zimski mraz tresel. Nobeden veter, ki je kedaj pihal, ni bil ostrejši od njega, nobeden sneg ni bolj hlepel za svojim namenom, nobena ploha ni bila bolj neizprosna. Slabo vreme ni vedelo, kje bi ga prijelo. Najmočnejši dež, sneg, toča in sodra so se mogli ponašati, da so bili včasih radodarni; Scrooge pa nikdar. — Nikdo ga ni ustavil na cesti in ga prijazno vprašal: »Ljubi Scrooge, kako se vam godi? Kedar me obiščete?« Nobeden berač ga ni zaprosil miloščine, nobeden otrok ga ni vprašal, koliko je ura. Nobeden mož in nobena žena ni vprašala nikdar v življenju Scroogea, kod vodi cesta tja in tja. Celo psi slepcev so ga poznali. Ako so ga zagledali, so vlekli svoje gospodarje v veže in na dvorišče ter migali z repi kakor bi hoteli reči: »Boljše je biti slep kakor pa videti tega človeka, gospod moj!«

Pa kaj se je zmenil Scrooge za to. Baš tega je bil vesel. Drenjati se skozi množico po poti življenja ter klicati človeškim čustvom, naj se ne brigajo za njega: to je bilo za Scroogea kakor okusni orehi.

Nekoč — najlepšega dne v letu, na božični večer — je sedel stari Scrooge zaposlen v svoji pisarni. Bilo je mrzlo, zoprno, pusto vreme in megleno. Slišal je kako so ljudje na dvorišču sopihali ter sem in tja tekali, videl kako so si trli premrle roke in cepetali z nogami, da bi se ogreli. Ure v Cityju so odbile pravkar tri, pa se je jelo že temniti. Ves dan že ni bilo kaj prida svetlo, sveče so brlele v izložbah sosednih trgovin kakor rdeči madeži v ru-javi gosti zrak. Megla je silila pri vsaki špranji in skozi vsako ključavnico v hišo in je bila zunaj tako gosta, da so se zdele hiše na nasprotni strani, čeprav je bilo dvorišče zelo ozko, kakor pošasti. Ako si gledal umazane oblake ko so vse zatemnili, pobešene, se ti je zdelo, da biva narava poleg tebe in vari, vari... Vrata v Scroogeovo pisarno so bila odprta, da je lahko nadzoroval svojega pisarja, ki je pisal v mali, ozki celici, podobni akvariju. — Ogenj v Scroogeovi peči je bil majhen, a ogenj pisarja še veliko manjši, da je bil podoben drobnu oglja. Pa ni mogel določiti, kajti Scrooge je imel premog v svoji sobi. Kadar je stopil pisar z lopatico v njegovo sobo, mu je Scrooge dejal, da se morata ločiti. Zato si je omočil pisar dušegrejo in se skušal pogreti pri sveči, kar se mu seveda ni posrečilo.

»Vesele božične praznike, stric! Bog vas ohrani!« je zaklical vesel glas. Bil je glas Scroogeovega nečaka, ki je tako naglo vstopil, da so te besede prve pričale o njegovi navzočnosti. — »Kaj«, je odgovoril Scrooge, »neumnost!« Ker je v megli in mrazu urno korakal, Scroogeov nečak, se je razgrel in je ves žarel. Obraz je imel rdeč in lep, oči so žarele, sopel je globoko. — »Božič — neumnost, stric!« je dejal Scroogeov nečak. »Tega vendar ne trdite resno.« »Seveda,« je rekel Scrooge. »Vesele božične praznike! Kakšno pravico imaš, da se veseliš? Kak vzrok, da se raduješ? Saj si dovolj beden.« »Dobro,« je odvrnil veselo nečak. »Kako pravico imate vi, da se žalostite? Kak vzrok, da ste čemerni? Dovolj ste bogati.« — Ker Scrooge ni imel v naglici primerne odgovora, je še enkrat ponovil: »Kaj!« in dostavil »neumnost«. — »Ne hudujte se, stric,« je rekel nečak.

»Kaj pa naj počnem,« je odvrnil stric, »ko živim v norčavi okolič kakor je ta? Vesele božične praznike! Ne hodi mi z veselimi božičnimi prazniki! Kaj je zate Božič drugega, kakor da plačuješ račune brez denarja, čas da si za leto starejši in niti za uro boga-tejši, čas da zaključiš svoje knjige in najdeš pri vsaki postavki za dvanajst mesecev veliko izgubo? Če bi mogel to izvesti, je nadaljeval Scrooge nejevoljno, »bi dal vsakega norca, ki vošči vesele božične praznike, speči s potico in mu prebosti z bodičjem srce. Da, prav resno.« — »Stric!« je ugovarjal nečak. — »Nečak,« ga je zavrnil stric osorno, »praznuj Božič po svoje, jaz pa po svoje.« — »Praznovati Božič!« je ponovil Scroogeov nečak. »Vi ga sploh ne praznujete.« — »Pa ne,« je rekel Scrooge. »Naj ti le prinese mnogo dobrega! Prinesel ti je že itak veliko!«

»Marsikaj je bilo, s čemer bi se mogel okoristiti, pa se nisem,« to moram že priznati,« je odgovoril nečak, »med to gre tudi Božič. Božič sem smatral — neglede na njegovo sveto ime in izvor — vedno za lepi čas, za ljubeznivi, odpuščajoči, dobrodelni, veseli čas. Božič se mi zdi v dolgem letnem koledarju edini čas, ki sklone tesno moža in ženo, da sta res popolna tovariša do groba in nekaj drug rod bitij, ki stremijo za drugimi popotnimi cilji. In zato, stric, čeprav mi ni prinesel v žep nikoli zlata ali srebra, verujem, da mi je storil dobro in mi bo tudi v bodoče. Zato trdim: Bog ga blagoslovi!« — Pisar v »akvariju« je nehote pritrdil; ker je pa takoj zapazil svojo nerodnost, je naglo pobrskal po ognju in ugasnil še zadnjo mrvico živega. »Še enkrat naj vas čujem,« se je zadržal Scrooge, »in praznovali boste vaš Božič

z izgubo službe. Izborni govornik si, dragi moj, je dodal in se obrnil k nečaku. »Čudim se, zakaj ne prideš v zbornico.«

»Ne bodite hudi, stric! Pridite in obedujte jutri z nami!« — Scrooge je odgovoril, da gre raje, ne vem kam — in res je šel. Stavek je izgovoril do zadnjega zloga in pristavil, da ga vidi raje v največji revščini. — »Pa zakaj?« je vzkliknil Scroogeov nečak. »Zakaj?« — »Zakaj si se oženil?« — »Ker sem se zaljubil.« — »Ker si se zaljubil!« je mrmral Scrooge kakor bi bila to edina stvar na svetu, ki bi jo lahko imenoval smešnejšo nego vesele božične praznike. »Z Bogom!« — »Ne, stric, nikoli me niste obiskali, preden se je to zgodilo. Zakaj hočete navesti to za vzrok, da ne pridete sedaj?« — »Z Bogom!« je rekel Scrooge. — »Ničesar nočem od vas, ničesar ne zahtevam od vas; zakaj ne bi bila prijatelja?« — »Z Bogom!« je rekel Scrooge. — »Srce me boli, ko vas vidim tako neodločenega. Nikdar se nisva pripravila, da bi bil jaz vzrok. Božiču na čast sem skušal in svoje božično razpoloženje hočem ohraniti do konca. Torej: vesele božične praznike!« — Z Bogom!« je dejal Scrooge. — »In srečno novo leto!« — »Z Bogom!« je rekel Scrooge.

Nečak je odšel brez jeze. Ob zunanjih vratih se je ustavil, da bi voščil še pisarju, ki je bil mrzel, vendar topelji od Scroogea. Prisrčno se mu je zahvalil. — »Ta je tudi tak tepec,« je godrnjal Scrooge, ki ga je slučajno slišal, »moj pisar, s petnajstimi šilingi na teden z ženo in otroki, ki še čenča o veseleli božičnih praznikih. Naj bi raje šel v nočišnico.«

Ta blaznež je, ko je izpustil nečaka, pripeljal še dva druga človeka. Bila sta lepo oblečena gospoda, čedne zunanosti. S klobukoma v rokah sta stala v Scroogeovi pisarni. V rokah sta držala knjige in papirje ter se priklonila pred njim. — »Scrooge in Marley, mislim,« je spregovoril eden gospodov ter pogledal v seznam. »Mi je li čast govoriti z gospodom Scroogeom ali gospodom Marleyem?« — »Gospod Marley je že sedem let mrtev,« je odgovoril Scrooge. »Pred sedmimi leti je umrl ravno na ta večer.« — »Ne dvomiva, da je prešla njegova radodarnost na njegovega preživelega družabnika,« je rekel gospod ter pokazal svoje poverilo. — Prešla pač, kajti v tem sta bila oba sorodni duši. Pri besedi radodarnost je nagubal Scrooge čelo, zmajal z glavo in vrnil poverilo. — »V tem prazničnem času, gospod Scrooge,« je rekel gospod in prijel za pero, »je hvaljevredna navada, da poskrbimo nekoliko za reveže in zapuščene, ki zlasti sedaj veliko trpijo. Veliko tisočev nima najpotrebnejšega, stotisoči pogrešajo najnavednejših udobnosti.«

»Li ni več ječ?« je vprašal Scrooge.

»Veliko ječ,« je odgovoril gospod in odložil pero. — »In prisilnih delavnic?« je vprašal Scrooge. »Se delujejo?« — »Se, vendar želim,« je odvrnil gospod, »da bi lahko rekel, da jih ni več.« — »Slope in zakon glede revežev je torej še polnomočen?« je rekel Scrooge. — »Oboje deluje brezhibno, gospod.« — »Baš sem se že, kar ste preje povedali, da jih ovirajo pri njihovem delovanju,« je rekel Scrooge; »veseli me, da slišim obratno.« — »Prepričani, da nudijo množici komaj krščanske jedi za dušo in telo,« je odgovoril gospod, »se trudijo nekateri izmed nas, da naberejo potrebno vsoto in nakupijo revežem jedi, pijače in kuriva. Izbrali smo baš ta čas, ker se ob tem času bolj kakor kedaj čuti pomanjkanje in uživa veselje. Koliko smem za vas napi-sati?« — »Nič,« je odvrnil Scrooge. — »Hočete ostati neimenovan?« — »Želim, da me pustite v miru,« je rekel Scrooge. »Ker ste vprašali, česa želim, naj vam bo to za odgovor. Sam sem: ne privoščim o Božiču ničesar, bom pa podpiral lenuhe! Jaz prispevam, da se zavodi, ki sem jih omenil, vzdržujejo; dovolj stanejo. Tisti, ki so potrebni,

naj gredo tja.« — »Veliko jih ne morejo sprejeti in veliko bi jih raje umrlo.« — »Ako hočejo raje umreti,« je dejal Scrooge, »naj le in tako zmanjšajo prebivalstvo, ki je odveč. Sicer se pa jaz — oprostite — ne brigam za to.« — »Vi se morate brigati,« je pripomnil gospod. — »Jaz se ne brigam,« je odvrnil Scrooge. »Za moža je dovolj, da razume svoj posel in se ne vmešava v posle drugih ljudi. S svojim imam čez glavo opravila. Z Bogom, gospoda!« — Ker sta jasno razumela, da bi bilo brezplodno, še nadalje vanj siliti, sta gospoda odšla. Scrooge je nadaljeval zopet svoje delo, veselejši kakor običajno.

Megla in tema sta se tako zgostili, da so hodili ljudje z gorečimi bakljami, in se ponujali voznikom za kažipote. Starega stolpa, iz kojega line je gledal stari zvon vedno lokavo na Scroogea, ni bilo videti. Bil je ure in četrti z v oblakih tresočim se glasom, kakor bi mu šklepetali zobje v njegovi zmrzli glavi tam gori. Mraz je bil zelo občuten. Na glavni cesti, na voglu dvorišča so popravljali delavci plinove cevi in zanetili so velik ogenj, okoli katerega se je zbrala kopica raztrganih mož in dečkov. Zadovoljni so si greh ob ognju roke in si pomežikavali. Pipa pri javnem vodovodu je kapljajoča voda popolnoma zažila in spremenila v človeku sovražni led. Razsvetljava v izložbah, kjer je prasketalo bodičevje in jagode v vročini svetilk, je rdečila blede obraze, ki so hodili mimo. Trgovci s perutnino in kolonijalnim blagom so imeli ta večer največ prometa. Komaj bi človek verjel, da imata tako dolgočasna pojma kakor kupovanje in prodaja z nocojšnjim večerom kaj stika. Lord Mayor v Mansion Houseu (župan) je ukazal svojim petdesetim kuharjem in kletarjem Božič tako praznovati kakor se Lordu Mayorju spodobi. Še celo mali krojač, ki ga je bil minoli ponedeljek kaznoval na pet šilingov, ker se je na ulici v pijanosti pretepal, je mešal svoj puding za naslednji dan, dočim je njegova shujšana žena z otrokom odšla kupovat meso.

Še meglenejše in mrzlejšje! Oster, rezek mraz! Ako bi dobri sveti Dunstan, mesto s svojim navadnim orožjem, pobožal nos hudobnega duha s tem vremenom, bi gotovo zatulil na vso moč. Lastnik ubogega mladega nosu, ki ga je nagrizel in načel lačni mraz, kakor psi kosti, je pokuka! skozi Scroogeovo ključavnico, da bi ga razveselil s kakšno božično pesmico. Toda že pri prvih glasovih: »Bog blagoslovi vas, veseli gospod! Nič naj vas ne teži!« je pograbil Scrooge ravnilo s tako energično kretnjo, da je pevec prestrašen zbežal ter prepustil ključavnico megli in Scroogeov sorodnemu mrazu. Končno je napočila ura, ko so jeli zapirati trgovine. Nevoljen je zlezel Scrooge s svojega visokega vrtilnega stola in tako močje opozoril nestrpnega pisarja v »akvariju«, ki je takoj upihnil svečo ter se pokril. — »Jutri boste najbrže hoteli imeti celi dan prosto,« je rekel Scrooge. — »Ako vam je ljubo, gospod,« — »Meni ni ljubo,« je dejal Scrooge, »to ni v redu. Če bi hotel pridržati za to pol krone, stavim, da bi se čutili prikrajšani.« — Pisar se je v zadregi nasmejal. — »In vendar,« je nadaljeval Scrooge, »ne smatrate mene za prikrajšanega, ako vam plačam dnino za brezdelje.« — Pisar je pripomnil, da je to le enkrat na leto. — »Šlab izgovor za to, da koga okradete vsakega petindvajsetega decembra!« je rekel Scrooge ter zapel svoj površnik pod brado. »Vendar mislim, da morete že celi dan imeti. — Zato pa pridite naslednje jutro tim bolj zgodaj!« — Pisar je obljubil in Scrooge je odšel godrnjaje. Pisarna je bila v trenutku zaklenjena. Pisar, kateremu sta vsela konca belega ovijala preko pasu (suknje namreč ni imel), je šel po Cornhillski cesti, na čast Božiču, dvajsetkrat mimo drsajočih se dečkov ter tekkel potem domov v Camden Town, kolikor so mu dale moči, da bi se igral slepe miše.

(Dalje pride.)

Franjo Roš:

Zadnja koča.

(Božič 1918.)

Koroške Svinške planine, ki so v južnem vremenu prejšnjih dni še jasno odražale snežne in temne ploskve, so že ves ta dan tonile v megli in snežnem metežu.

Popoldne pred svetim večerom je vod narednika Miloša Drobnetega zamenjal prednje straže pol ure severovzhodno od Grebinja in se udomil v obeh kočah na zloženem griču pred prelazom, ki se preko njega prevale cesta v Labudsko dolino. Prelaz sam je tvoril točno jezikovno mejo in črto med nasprotnikoma; po malem boju pred tremi dnevi ni bil zaseden od nikogar. Tam so zdaj stali goli zidovi požganege poslopja. Nasprotnik se je bil umaknil v Pustrico.

Obsežni prostor v večji koči je bil prenapolnjen z zatohlostjo in revščino. Okrog nizke kuhinjske peči je slonelo po razmočenih tleh desetero vojakov, skoro le fantov pod petindvajsetimi leti. Metali so karte v dim cigaret, vijoč se pod nizki lesen strop in okrog petrolejke, ki je utripala v dušechi vzduhu.

Tik pod lučjo je čepel na stolčku čevljar, gospodar, v obraz voščen in hrkat, zgrbljen v svoje deho.

Troje otrok je slone bedelo na postelji.

Njihova mati, visoka, šibka žena, je ob mizi krpala že desetkrat zakrpane nogavice, dokler se ni napotila v hlev, da pomolze kozo.

Telefonski zvonec je pretrgal tišino.

Narednik Miloš Drobne, v civilu gimnazijski abiturient, krepek dečko živih oči in mehkih potez, se je odzval.

Poročnik je poročal iz Grebinja:

»Z Nemci je sklenjeno premirje od pete ure popoldne do isce ure dneva po praznikih. Ves ta čas ne povzročaj sovražnosti. Tretjina voda naj se vrne. Ostane naj straža na cesti in zveza z ostalim vodom. In še nekaj. Zate, Drobne, je dospelo dvoje paketov. Eden je menda od Vide. Ni te pozabila. Saj kako bi te! Dostavim ti. — In sicer Srečen Božič!«

Narednik je oznani vest o premirju, ki je budila v koči praznična občutja. Nekaj minut so karte počivale.

Čevljar je dvignil glavo. Odleglo mu je ob misli, da bo njegov dom vsaj o praznikih varen. Vojaki so mu sicer tesnili prostor. A prinašali so drva, petrolej. Ostajala jim je hrana. Dobrega vojaškega kruha je imela vsa družina dovolj. Deca ni gladovale.

Le tuintam je kdo izmed čevljarjev izrekel besedo, plaho slovensko besedo. Plaho tudi zdaj, ko so Nemci izgubili vojno in so jim Slovenci odvzeli ta del Koroške. Svoboda je tu predstavljala nekaj neznanega, tujega, vsiljenega, a vendar nekaj, kar je čas prinesel in je to treba vzeti nase, da bo prav.

Miloš Drobne se je napotil, da izvrši povelje. Skrčil in izmenjal je straže ter je stopil v manjšo kočico z močno zverženim slemenom.

Dve stari kavi, kakor okameneli ženski, najbrž sestri, sta sami gospodarili tod. Zdaj sta sedeli v klobukih na postelji in strmeči mežikajoč v črno vezan molitvenik. Ob peči so si vojaki pripovedovali plehke kvante. Dišalo je tudi po žganju.

Tretjina voda se je odpravila v Grebinj.

Na cesti se je izluščil iz mraka vojak s polnim težkim nahrbtnikom.

Ko se je narednik z zabojema vrnil v čevljarjevo kočico, je poln veselega pričakovanja odpiral pošiljki z doma in od Vide.

Pismo z doma, skrbipolno in toplo zanj, je čital pod petrolejko nad čevljarjevo glavo, ki je žebje zabijal v podplate.

Nato se je zamaknil v rožnati papir z drobnimi črkami. Vidine besede so ga zapredale v sladko sanjavost. Mu je dobro? Je v nevarnosti? Kako bo z bodočnostjo? Nato goste vrate samih besed, ki so mu božale dušo.

Zunaj se je znočilo. Snežinke so padale gosteje.

Čevljar je pospravil čevlje in orodje ter stopil iz hiše. Narednik se je počasi približal otrokom in je prisluhnil. Šepetaje so se pogovarjali deček in de-

klici, vsi med osmim in dvanajstim letom. Komaj je razumel nemške besede v koroškem narečju.

»Čemu ne govorite po naše?« je vprašal začudeno. »Tako, kakor znata oče in mati?«

Mlajši deklici je lice lezlo v jok.

Narednik je segel v zaboj po piškote in jim ponudil. Nezaupno so seogli po dobrotah, ki jih ponuja neznana roka gospoda, ki ne govori gosposki.

»Le jejte!« je dejal in jim božal redke lase. Vanj so zaupljivo zrli blede, vrtni obrazi z velikimi očmi.

»Čemu ti ne govoriš po naše sestro in bratom?« je ponovil starejši deklici. Tiho je odvrnila:

»V šoli govorimo tudi le nemški, drugače ni lepo.«

»Z očetom in mamo?«

»Saj ne znata lepo.«

»Čemu pa po naše ni lepo?«

»V šoli so rekli.«

»V Grebinj hodite v šolo?«

»Da. Pa zdaj že dolgo ni šole.«

»Spet bo šola, a v njej se boste učili le po naše. Naše je tudi lepo, ker je naše, ker tudi oče in mati tako govorita. Bi radi tudi v šoli se učili po naše?«

Starejša deklica je v nasmehu prikimala. Sestra in bratec sta bila vsa zatopljena v piškote.

Miloš Drobne se je zamislil.

Prijetno ga je prevzela zavest, da stoji na straži v poslednji slovenski koči pod Svinškimi planinami. Le tam na zahtodu segajo v Dječah Slovence še severneje. Poslednji naši ljudje. Prihodnja hiša na prelazu je nemška. Tam v Pustrici znajo slovenski le še osemdesetletni starci, ki bi ostrmeli, če bi srečali mladega človeka s slovensko besedo in bi gledali vanj kakor v čudež božji.

Čevljar se je vrnil z ženo.

Na mizo je postavil smrečico, ki so ji veje bile prepletene s pisanim papirjem in obtežene z orehi. V vrhu je gorela svečica in pod njo je visel papirnat angelj.

Po mizi je izsul pehar suhega sadja in vanje postavil sliko, ki naj bi pomenjale jaslice z Detetom, Marijo, Jožefom, pastirčki in živalmi.

Planili so otroci s postelje.

Vojaki so obkolili mizo.

Narednik je prinesel in je razložil po mizi in klopi potice, pecivo, meso, cigarete, vino. Nato je delil otrokom, čevljarju in ženi, vojakom.

Vojaki so se zahvaljevali, čevljar pa je gledal nem in gootalo mu je v grlu. Ženi se je utrnula ena sama solza. Deček je poskočil in vgriznil v kos potice. Deklici sta se oprijeli matrinega krila.

»Dobri ljudje ste vaši«, je čevljar mukoma dejal.

»Mi vsi smo naši«, je popravil narednik in se veselo nasmejal. Kipelo mu je v duši, da bi objel te uboge ljudi in jim dal vsega, kar so doslej tu v samotni poslednji koči pogrešali od bratov. Da bi pokazal, kako dobro jim bo odslej, ko bodo vsi skupaj.

Otroci so poklekli in so molili slovenski oče-naš, ki so ga znali, še preden so hodili v šolo. Nato so zapeli, kakor so se učili:

»Stille Nacht . . .«

Miloš Drobne je stopil iz kočice v sneg. Bilo mu je neizmerno težko in lahko obenem. Bilo mu je, kakor da je to najlepši Božič v njegovem življenju.

Razprostrl je roke v noč in je zavrisnil, da je jeknilo v prelaz in še dalje.

Pretrgale so se bile megle. Zago-rela je bela zvezda nad sveto zemljo koroško.

M. Jokai:

Siromaček.

(Božična povest.)

Njegovega očeta je ubila ladijska vrv in je utonil. Njegova mati je bila perica. Pri nočnem delu se je prehladila, dobila hudo mrzlico in je umrla. Mali deček je ostal sam, pa je imel komaj štiri leta.

Ko so nesli njegovo mater na pokopališče, si je mislil mali deček pri sebi: Kdo mi bo kdaj govoril: ljubi moj sinko, kdo mi bo dajal kruha zjutraj, zvečer, kdo mi bo postiljal, kdo mi bo dajal snažno perilo, kadar se umažem, kdo me bo jemal v naročje in me poljuboval, kadar me bo kaj bolelo.

Tudi sosedje so se izselili, ta sem, oni tja in na mesto starih ljudi so prišli tuji, ki so malega dečka, kadar se je, preprosil skozi njihova vrata. izpraševali: »Kaj hočeš? Kaj iščeš tukaj? Poberi se!«

Ubožec se je tudi pobral, šel ven na cesto, kjer ni nikogar poznal, obstal lepo na nekem voglu in gledal tako mimo gredočim ljudem v oči, če ni morda kdo podoben njegovemu očetu, da bi ga nagovoril. Zaman jih je gledal, kajti ljudje imajo druge opravke, nego da bi se menili za postopajoče otroke. — Kdor hoče v današnjem svetu kaj dobiti, mora usta odpreti. Pravi beraček razume bolje svojo obrt. On leta za gizdavimi gospodi, se drgne in brusi ob nje s svojimi umazanimi cunjami in vsak mu nato vrže kaj, samo da se ga znebi. Berač, ki se zna samo jokati, lahko umrje od lakote.

Tudi mali siromak bi bil že prva dva dni umrl od gladi, da ni neka preprosta stara sadjarica prodajala na tistem voglu, ob katerega se je naslanjal. Ta je torej gledala, kaj postopa mali deček tam tako dolgo. Morda hoče celo krasti. Ko je pa videla, da se do večera ne gane od tam, ga je pomilovala. Izbrala je zanj nagnito jabolko, rekoč: »Na, vzemi! Potem pa pojdi vendar že domov!«

Mali deček je bil vaje slušati, in čim so mu rekli, naj gre domov, je šel lepo domov.

Tisti čas pa je bil že večer in zvečer so v velikem mestu vsa večna vrata zaprta. Ubogi deček je jokal, ko je pomislil, da ne more nikjer vstopiti, da nanj nikjer ne čakajo, da zanj nikjer ni postelja poslana.

Nato se je stisnil v kot nekih vrat in tam je zaspal v svojem velikem joku. V spanju je objemal kamen, ki je bil tako dober, da je njegove slabotne ude varoval mraza, in mu govoril: »Sladka moja mama.« Po noči se je večkrat prebudil, ker je mrzli veter tako pihal, in se stokajoč obrnil na drugo stran, ker je bila njegova postelja tako trda.

Drugi dan je zopet obiskal ubogo sadjarico, ki mu je, videvši, kako je ubožec žalosten, zopet dala ostanke svoje jedi.

Tretji, četrti dan je spet našel dobro starko tam. Peti dan pa je nanjo zaman čakal na vogalu. Dosti jih je prišlo in so šli po cesti, še več nego druge krat, toda starke tokrat ni bilo.

Mali osiroteli deček vpraša nazadnje nekega berača, ki je imel samo eno nogo (višjega gospoda si ni upal nagovoriti):

»Kje je danes dobra teta?«

»Danes ne bo tu prodajala, sinko«, odgovori berač, »ker je danes praznik.«

»Pa zakaj je praznik?«

»Ker se je danes rodil Jezus. Vidiš sinko, kako hodijo ljudje v cerkev.«

Kamor gre toliko ljudi, tja bo menda tudi njemu dovoljeno iti, si misli sirotek in kako se razveseli, ko vidi, da ga iz te velike, velike hiše, ki nima nihče lepše od nje, ne gonijo in ne po-

dijo, ga ne sprašujejo, kaj hoče tam, temveč mu dovoljujejo, da se raduje nad toliko lepimi pesmimi in je med toliko krasno občeženimi gospodi.

Neki velik, častitljiv gospod je nato mnogo govoril narodu in pripovedoval, kako je bil mali Jezus rojen v jaslicah med pastirji, kako je živel v siromaštvu in bedi in kako je potem sam vedno ljubil otroke.

Tako bi poslušal do večera, kar je ta častitljivi mož pripovedoval.

Vse do večera je zmeraj našel kako cerkev odprto, zvečer pa so potem tudi te zaprli in on je ostal zopet na cesti.

Nebroj oken je bilo razsvetljenih po ulicah, krasne kočije so drdale gori in doli. Po blestečih oknih prodajaln so bile razstavljene jelke z gorečimi voščenimi svečami, angelčki iz sladkorja in male zibelke, v katerih je spal Jezušček.

Mali sirotek jih je lahko dolgo tako gledal.

Smehljajoče se gospe so prihajale v prodajalne in kupovale te višinske lepote. Vsaka je nesla domov svojemu sinčku, svoji hčerki, kar je poslal Jezušček.

Tako lep je Jezuščkov rojstni dan. Samo da bi ne bilo tako mraz ta dan. Blagor tistim, ki pri gorki peči na svoje ljube matere prsih poslušajo zavijanje vetra. Toda gorje mu, kdor ne ve, kam naj gre domov v takem ostrem vremenu! Zopet je šel nazaj k cerkvenim vratom in tam pokleknil, sklenivši ročice:

»Sladki Jezušček, ki tako ljubiš otroke! Ako potrebuješ takega takega malega služabnika, kakršen sem jaz, ali bi me vzel k sebi? . . .«

In veliki Odrešenik je slišal prošnjo malega služabnika in vzel k sebi njega, ki ga ni imel nihče na zemlji za svojega. Tam je zaspal mali otrok in se prebudil v nebeškem kraljestvu.

Vi, ki se veselite in radujete v svetih božičnih dneh, spominajte se tistih, ki gladujejo in žalujejo!

(Iz madjarskega.)

Ljudska prosveta.

I KOLEDAR DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA. Družba sv. Cirila in Metoda razpošilja Kalendar za 1927, opremljen z bogato narodno-obrambno vsebino. Kdor se hoče seznaniti s sedanjimi našimi narodnimi prizadevanji na mejah, naj prečita izbrane članke, s katerimi se letos ponaša družbin Kalendar, in temeljita poročila vodstvene trojice, ki smo jih čuli na letošnji glavni skupščini. Iz njih in iz skrbno sestavljene bilance se razvidi ogromni delokrog Družbe sv. Cirila in Metoda in potreba njenega obstoja. S stališča naše narodne obrambe prav toplo priporočamo njen Kalendar. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi na poslani mu izvod začrtal retour. Vrniti naj blagovoli le priloženo položnico z zneskom 15 Din, kdor more tudi z večjim ali manjšim namečkom v prid družbini blagajni. Kalendar se dobiva v pisarni Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani (Narodni dom).

I NATEČAJ ZA TRI DRAME. Vidovičev prosvetno-etični pokret v Sarajevu razpisuje natečaj za tri dobre drame iz sodobnih razmer, pisane z višjega etičnega stališča. Drama mora imeti najmanj tri, a največ pet dejanj. Nagrade so sledeče: 10.000 Din prva; 5.000 Din druga in 3.000 Din tretja. Natečaja se smejo udeležiti le naši pisatelji. Jurijo pa bodo tvorili najboljši dramski kritiki iz vse države. — Dela morajo biti končana do 1. julija 1927. Rezultat pa bo objavljen do 15. avgusta 1927. Natančnejše informacije in navodila daje vodstvo Vidovičevega pokreta, Sarajevo, Kralja Aleksandra ulica 113.

I TRIGLAVSKA BAJKA. Nasilja in krivice, ki jih trpi naš narod pod kruto vladno fašizma, je v lepi poetični obliki opisal v svoji pravljici igri »Triglavska bajka« g. Pavel Golia. Slovenski in hrvatski narod v Julijski Krajini predstavlja bratec in sestrica, ki sta se zatekla po pomoč k očaku Triglavu. Ta bajka, ki je edina svoje vrste v naši literaturi, izide za božične praznike tudi v tisku. Založi jo kot eno najprimernejših svojih knjig Jugoslovenska Matica, ki vabi vse svoje prijatelje k premijeri te lepe igre.

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.